

ÖZENTİ KENDİNE YABANCILAŞMA

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رضي الله عنه: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ كَانَ يَسْدِلُ شَعْرَهُ، وَكَانَ
الْمُشْرِكُونَ يَفْرِقُونَ رُءُوسَهُمْ. فَكَانَ أَهْلُ الْكِتَابِ يَسْدِلُونَ رُءُوسَهُمْ، وَكَانَ
رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يُحِبُّ مُوَافَقَةَ أَهْلِ الْكِتَابِ، فِيمَا لَمْ يُؤْمَرْ فِيهِ بِشَيْءٍ، ثُمَّ
فَرَّقَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ رَأْسَهُ.

İbn Abbâs'tan (ra) nakledildiğine göre,
Resûlullah (sav) saçlarını düz bir şekilde salıverirdi, müşrikler ise ikiye
ayırırlardı. Ehl-i kitap olanlar da düz bir şekilde salıverirlerdi. Resûlullah
(sav) hakkında herhangi bir emir bulunmayan hususlarda Ehl-i kitaba
uygun davranmayı severdi. Sonraları Resûlullah da saçını ikiye ayırdı.

(B3558 Buhârî, Menâkıb, 23)

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ ﷺ :
”إِنَّ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى لَا يَصْبُغُونَ فَخَالِفُوهُمْ.“

عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ :
”مَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ.“

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ :
”مَا مِنْ مَوْلُودٍ إِلَّا يُلَدُّ عَلَى الْفِطْرَةِ، فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ وَيُنَصِّرَانِهِ وَيُشْرِكَانِهِ.“

Ebû Hüreyre'nin (ra) naklettiğine göre Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: *“Yahudiler ve Hristiyanlar (ağarmış saç ve sakallarını) boyamazlar, onlara muhalefet edin.”*

(B5899 Buhârî, Libâs, 67)

İbn Ömer'in naklettiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: *“Kim bir topluluğa benzemeye çalışırsa, o da onlardandır.”*

(D4031 Ebû Dâvûd, Libâs, 4)

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur: *“Her doğan çocuk fıtrat üzere doğar. Sonra ana babası onu Yahudi, Hristiyan veya müşrik yapar.”*

(M6758 Müslim, Kader, 23)

S

ıkıntılı geçen Mekke yıllarının ardından Müslümanlar, dinlerini serbestçe yaşayabilecekleri bir yurda kavuşmuşlardı. Hicret yurdu Medine, artık, Hz. Peygamber'e tâbi olanların yeni vatanıydı. Aynı zamanda bu şehir, "tevhid" akidesini kabul eden müminlerin, bu inancı hayatlarının her alanına nasıl tatbik edeceklerini öğrendikleri bir ilim yuvasıydı. Zira baskı dolu yılların ardından Hz. Peygamber, kendisine inananlarla, Yüce Allah'ın dilediği gibi örnek bir toplum oluşturma fırsatı elde etmişti. Bu toplum, tüm hurafelerden, sapkın inançlardan arınmış, insanın yaratılışına uygun biçimde, bir olan Yaratan'ın rızasını arayan "Müslüman" toplumdur. Bu yeni toplumda, İslâm inancıyla bağdaşmayan her türlü şey, yerini İslâmî olana bırakmalıydı.

Allah Resûlü, Medine'de, insanların iki farklı günde oyun ve eğlence düzenlediklerine tanık olmuş, sebebini sorduğunda bu iki günün câhiliye döneminden kalma bayram günleri olduğunu öğrenmişti. Aslında sonbahar ve ilkbaharda kutlanan Mihrican ve Nevruz isimli bu bayramlar, İranlılara ait dinî ve millî bayramlardı; ancak daha sonra çeşitli şekillerde diğer toplumlara da geçmişlerdi.¹ Dolayısıyla Hz. Peygamber, başka bir inanç sistemine ait bu bayramların kutlanmasını hoş görmeyerek şöyle dedi: *"Şüphesiz Allah sizin için o günleri onlardan daha hayırlı olan Kurban ve Fıtır (Ramazan) bayramlarıyla değiştirdi."*²

İnsanlığa hak yolu göstermek için peygamberler gönderen³ Yüce Allah, son peygamber olarak Hz. Muhammed'i seçmiştir.⁴ Hz. Nuh'a, Hz. İbrâhim'e, Hz. Musa'ya ve Hz. İsa'ya vahyettiğini ona da vahyetmiş,⁵ insanları karanlıktan aydınlığa çıkarması için⁶ kendinden önceki kitapları tasdik eden, inananlara yol gösterici ve müjdeleyici olan Kur'an-ı Kerim'i ona vermişti.⁷ İlâhî kudret tarafından her türlü tehlikeye karşı korunmuş olan⁸ bu son vahiy, ne tahrif edilen önceki ilâhî dinlere ne de sağlam bir asla dayanmayan diğer dinlere benziyordu. Tam aksine indirildiği toplumda hayatın her alanını kapsayacak köklü bir değişimi öngörüyordu.

Allah'ın birliğine vurgu yapan Kur'an-ı Kerim,⁹ O'nun mutlak kudret sahibi olduğunu açıklamış,¹⁰ üstünlüğün Allah'ta, Resûlü'nde ve ona inananlarda olduğunu ifade etmiştir.¹¹ Müminlerin gerçek dostlarının Allah,

¹ AV3/341 Azîmâbâdî, *Avnû'l-ma'bûd*, III, 341; "Mihrican", *DîA*, XXX, 38; "Nevruz", *DîA*, XXIII, 60.

² D1134 Ebû Dâvûd, *Salât*, 239; N1557 Nesâî, *İdeyn*, I.

³ Nahl, 16/63; Hadîd, 57/25.

⁴ Ahzâb, 33/40.

⁵ Şûrâ, 42/13.

⁶ İbrâhim, 14/1.

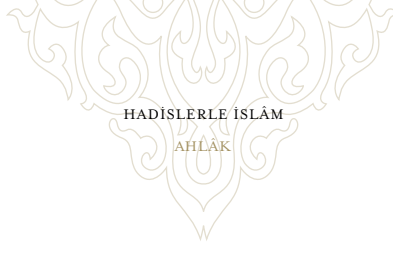
⁷ Bakara, 2/97.

⁸ Vâkıa, 56/79.

⁹ İhlâs, 112/1-4.

¹⁰ Bakara, 2/259, 284; Âl-i İmrân, 3/189.

¹¹ Münâfikûn, 63/8.

O'nun Resûlü ve müminler olduğunu bildirerek¹² İslâm Dini'ne inananları birbirine kardeş ilân etmiştir.¹³ Müminleri, "Allah'tan başkasına kulluk etmeyen",¹⁴ "O'nun ismi anıldığında kalpleri ürperen",¹⁵ "gayba inanan",¹⁶ "namazlarını kılıp zekâtlarını veren",¹⁷ "birbirlerine iyiliği emredip kötülükten sakındıran",¹⁸ "iffetini koruyan, sözünün eri ve güvenilir"¹⁹ kimseler olarak tavsif etmiştir. Daha pek çok âyette İslâm Dini'ni kabul eden kimsenin nasıl bir insan olması gerektiğini beyan etmiş ve böylece zihinlerde bir "Müslüman" imajı oluşturmayı hedeflemiştir. Allah'ın Sevgili Elçisi de aynı doğrultuda, getirdiği dinin nasıl bir din olduğunu anlatmaya gayret etmiş, bir yandan "tevhid" inancını kalplere yerleştirmeye çalışırken diğer yandan da bu inanca sahip olmanın gerektirdiği yükümlülöklere işaret ederek inananlara, "Müslüman" kimliğini kazandırmayı amaçlamıştır. Bu doğrultuda, "Müslüman, elinden ve dilinden diğer Müslümanların emin olduğu kimsedir."²⁰ ve "Müminin durumu ne hoştur! Her hâli kendisi için hayırlıdır. Bu durum yalnız mümine mahsustur. Başına sevinecek bir hâl geldiğinde şükreder; bu onun için hayır olur. Başına bir sıkıntı gelecek olursa ona da sabreder; onun için bu da hayır olur."²¹ gibi hadislerle Müslümanların ayırt edici özelliklerini dile getirmiş ve onların diğer din mensuplarından farklı bir hayat sürmeleri gerektiğini bildirmiştir.

Elbette ki yıllarca câhiliye karanlığında yaşamış insanların bir anda değişmesi, eski inançlarından sıyrılması, bu inançla yoğrulmuş örf ve âdetleriyle bağlarını koparabilmesi mümkün olmamıştır. Nitekim Resûlullah ile birlikte Huneyn'e, bir rivayete göre ise Hayber'e²² doğru yola çıkan Müslümanlar, heybetli, yeşil bir ağaca rastlamışlar ve Resûlullah'tan bu ağacı kendileri için "zâtü envât" tayin etmesini istemişlerdi. "Uğurlu askı" mânâsındaki "zâtü envât", müşriklerin her yıl yanına gelip kurban kestikleri büyük, yeşil bir sedir ağacıydı. Müşrikler, silahlarını bu ağacın üzerine asarak bir gün boyunca ibadet amacıyla orada kalırlardı. Muhtemelen Resûlullah'a eşlik eden Müslümanlar, eski alışkanlıklarının etkisiyle böyle bir ricada bulunmuş, bunun bir putperest âdeti olup İslâm inancıyla bağdaşamayacağını düşünemişlerdi. İşte bu nedenle Allah Resûlü onların isteğine şöyle karşılık verdi: "Sübhanallâh! Sizin bu söyledığınız, kavminin Musa'ya söylediği şu söze benzer: '... Ey Musa, bize o insanların taptığı tanrılar gibi bir tanrı yap...'"²³

İnançla ilgili konularda son derece hassas davranan Resûlullah, "Sizden biriniz yemin eder ve yemininde 'Lât hakkı için' derse arkasından hemen 'Lâ ilâhe illallâh' desin..."²⁴ uyarısını yaparak, putlara tazim etmeyi, onlar adına yemin

¹² Mâide, 5/55.

¹³ Hucurât, 49/10.

¹⁴ Furkân, 25/68.

¹⁵ Enfâl, 8/2.

¹⁶ Bakara, 2/3.

¹⁷ Lokman, 31/4.

¹⁸ Tevbe, 9/71.

¹⁹ Mü'minün, 23/6-9.

²⁰ M162 Müslim, İmân, 65.

²¹ M7500 Müslim, Zühd, 64.

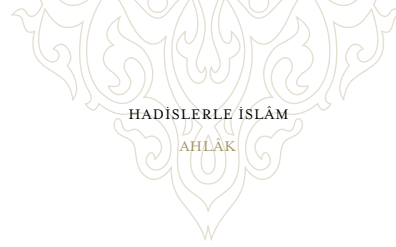
²² T2180 Tirmizî, Fiten, 18.

²³ Arâf, 7/138; T2180 Tirmizî,

Fiten, 18; VM3/890, Vâkıdî,

Meğâzî, III, 890.

²⁴ M4260 Müslim, Eymân, 5.

etmeyi yasaklamış, İslâm'da Allah'tan başkası adına yemin etmenin doğru olmayacağını, başka bir dinin yeminiyle yemin eden kişinin o dinin mensupları gibi olacağını ifade etmiştir.²⁵ “(Yas tutma maksadıyla) Elleriyle yanaklarını döven, yakalarını yırtan ve câhiliye âdeti ile feryat eden kimse bizden değildir.” buyurarak²⁶ müminleri, câhiliye âdet ve ibadetlerinden sakındırmış; namaz, kurban ve hac gibi ibadetlerde müşriklere benzememek gerektiği üzerinde önemle durmuştur. Kâfirlerin güneşe secde ettikleri vakitlerde, yani güneş doğarken, tam tepedeyken ve batarken namaz kılmayı yasaklamış,²⁷ fera' ve atîre adı verilen kurbanların kesilmesine engel olmuştur. Zira bir hayvanın ilk yavrusu olan fera' ile Receb ayında kesilen kurban olan atîre, putlar için kesilen kurbanlardı.²⁸ Hac ibadetini yaparken ise güneş Sebir Dağı'na doğduktan sonra Müzdelife'den Mina'ya dönen müşriklerin aksine, güneş doğmadan evvel alacakaranlıkta dönmeyi uygun görmüştür.²⁹

Allah Resûlü, yalnızca iman ve ibadet konularında değil câhiliyeye ait, İslâm inancıyla bağdaşmayan her konuda, inananları uyarmaya gayret etmiş, bu tür alışkanlıklarını günden güne terk etmelerine yardımcı olmuştur. Câhiliye yaşantısının vazgeçilmez bir unsuru olan “asabiyet”, yani soy birliğine dayalı ilişki biçimini reddetmiş, insanları bu dava uğruna savaştırmaktan menetmiştir.³⁰ Zira bütün inananları, “Allah'ın kardeş olan kulları” kabul eden³¹ İslâm Dini'nde ne asabiyetin ne de daha geniş kapsamlı olan ırkçılığın yeri yoktur. Asaletle övünmek, başkalarının soyuna dil uzatmak, yıldızları vesile edinerek yağmur beklemek, ölünün arkasından yüksek sesle ağlamak gibi alışkanlıkların câhiliyeye ait davranışlar olduğunu dile getiren Kutlu Elçi,³² İslâm'da üstünlüğün ancak takva ile olduğunu belirtmiştir.³³ Allah ile kulun arasına bir aracı sokmanın anlamsızlığını öğreten Resûl-i Ekrem,³⁴ en acılı zamanlarında bile müminin vakarla hareket edip isyana varan söz ve davranışlardan uzak durması gerektiğini vurgulamıştır.³⁵ İnançları ve yaşantıları kendilerinden tamamen farklı olan müşriklerle bir arada olmayı ve onlarla birlikte yaşamayı hoş görmemiş,³⁶ o dönemde, kâfirlerin giydiği sarı renkli elbiselerin³⁷ ve müşriklere özel olan başka kıyafetlerin giyilmesini yasaklamıştır.³⁸

İslâm Dini'nin, başka din ve inançların etkisiyle bozulmasını istemeyen Resûlullah, ilk dönemlerde müşriklere nazaran Ehl-i kitaba daha yakın durmuş, hakkında dinî bir emir bulunmayan konularda onlara muvafakat etmeyi tercih etmiştir.³⁹ Zira Kur'ân-ı Kerîm de Ehl-i kitabı müşriklerden ayrı tutmakta, onların yiyeceklerinden yemeyi ve iffetli kadınlarıyla

²⁵ B6047 Buhârî, Edeb, 44.

²⁶ B1294 Buhârî, Cenâiz, 35.

²⁷ HM22600 İbn Hanbel, V, 261; D1277 Ebû Dâvûd, Tatavvu', 10.

²⁸ B5473 Buhârî, Akika, 3; M5116 Müslim, Edâhi, 38.

²⁹ B3838 Buhârî, Menâkıbü'l-ensâr, 26; HM200 İbn Hanbel, I, 30.

³⁰ M4792 Müslim, İmâre, 57.

³¹ M6526 Müslim, Birr, 23; Hucurât, 49/10.

³² M2160 Müslim, Cenâiz, 29.

³³ HM23885 İbn Hanbel, V, 411.

³⁴ Bakara, 2/186; T2516 Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 59.

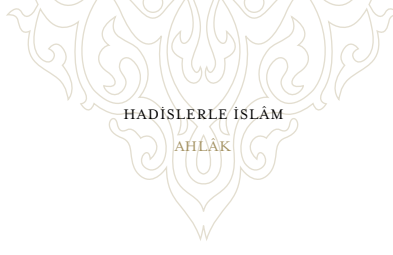
³⁵ M2140 Müslim, Cenâiz, 15.

³⁶ D2787 Ebû Dâvûd, Cihâd, 170; T1605 Tirmizî, Siyer, 42.

³⁷ M5434 Müslim, Libâs ve zînet, 27.

³⁸ M5411 Müslim, Libâs ve zînet, 12.

³⁹ B3558 Buhârî, Menâkıb, 23.

evlenmeyi meşru saymaktaydı.⁴⁰ Bu doğrultuda Allah Resûlü, başlangıçta, onların kiblesi olan Beyt-i Makdis'e yönelmiş,⁴¹ Medine'ye geldiği ilk günlerde Yahudilerin, Hz. Musa ve İsrâiloğulları'nın kurtulup Firavun ve ordusunun denizde boğuldukları Muharrem'in onuncu gününü takdis etmek amacıyla Âşûrâ orucu tuttuklarını öğrenince, henüz Ramazan orucunun farz kılınmadığı bu dönemde, Müslümanlara da bu orucu tutmalarını emretmiştir.⁴² Müşriklere benzememek için sakalları uzatıp bıyıkları kısaltmayı tavsiye etmiş,⁴³ saçlarını onlar gibi ikiye ayırmak yerine kitap ehli gibi salıvermeyi tercih etmiştir.⁴⁴ Ancak daha sonra, Hz. Peygamber kendilerini, aralarında ortak olan bir söze davet ettiği⁴⁵ hâlde onlar, bunu reddederek tahrif olmuş dinlerini İslâm'a tercih etmiş ve Müslümanlara düşmanca davranmaktan geri durmamışlardır.⁴⁶ Dolayısıyla Resûlullah, müşrikler gibi Ehl-i kitabın da İslâm Dini'ne zarar vermelerini istememiş, onların İslâm'a aykırı hâl ve tavırlarından ümmetini sakındırmıştır.

Nitekim Yüce Allah da Kur'ân-ı Kerîm'de İslâm'ın nasıl bir din olduğunu beyan ederken geçmiş ümmetlerin yanlışlarını anlatmış,⁴⁷ aynı hataya düşmemeleri hususunda inananları uyarmıştır.⁴⁸ *"İman edenlerin Allah'ı anması ve O'ndan inen gerçek sebebiyle kalplerinin ürpermesi zamanı daha gelmedi mi? Onlar daha önce kendilerine kitap verilenler gibi olmasınlar. Onların üzerinden uzun zaman geçti de kalpleri katılaştı. Onlardan birçoğu yoldan çıkmış kimselerdir."*⁴⁹ diyerek onların yolunda yürümelerini öğütlemiştir. Hristiyanların, Allah emretmediği hâlde "ruhbanlığı" ortaya attıklarını⁵⁰ ve O'na çocuk isnadında bulunduklarını⁵¹ hatırlatmış; Yahudilerin de Allah'ın koyduğu yasakları çiğneyerek peygamberlerini öldürdüklerine dikkatleri çekmiştir.⁵² Ehl-i kitabın bâtıl inançlarından örnekler sunarak⁵³ dinlerini nasıl tahrif ettiklerini⁵⁴ gözler önüne sermiş, dalâlete düşen ve Allah'ın gazabını hak eden bu insanlar gibi olmamaları için⁵⁵ inananları sık sık uyarmıştır. Bu doğrultuda Allah Resûlü de, *"Musa'ya eziyet edenler gibi olmayın."*⁵⁶ diyerek Yahudiler gibi peygamberlerine saygısızlık etmemelerini öğütlerken, *"Allah'ın lâneti Yahudilerin ve Hristiyanların üzerine olsun. Onlar peygamberlerinin kabirlerini kendilerine mescit edindiler."*⁵⁷ sözüyle de onlara aşırı saygı göstermeyi, kabirlerini ibadethaneye çevirmelerini yasaklamıştır. Zira İslâm'da Allah'tan başkasına karşı, onu putlaştıracak dedece aşırı sevgi ve saygı göstermek yoktur.

Ehl-i kitabın, Allah'ın rızasını kazanacakları düşüncesiyle, orucu uzatmalarını doğru bulmayan⁵⁸ Allah Resûlü, Müslümanlardan iftar vakti

⁴⁰ Mâide, 5/5.

⁴¹ B40 Buhârî, İmân, 30.

⁴² M2656 Müslim, Siyâm, 127.

⁴³ B5892 Buhârî, Libâs, 64.

⁴⁴ B3944 Buhârî, Menâkıbü'l-ensâr, 52; M6062 Müslim, Fedâil, 90.

⁴⁵ Âl-i İmrân, 3/64.

⁴⁶ D3004 Ebû Dâvûd, İmâre, 22, 23.

⁴⁷ Âl-i İmrân, 3/19, 187; Nisâ, 4/46.

⁴⁸ Âl-i İmrân, 3/105.

⁴⁹ Hadîd, 57/16.

⁵⁰ Hadîd, 57/27.

⁵¹ Bakara, 2/116.

⁵² Nisâ, 4/155.

⁵³ Bakara, 2/80, 111; Mâide, 5/64; Yûnus, 10/68.

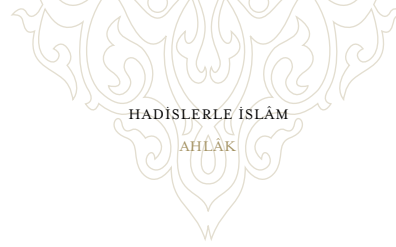
⁵⁴ Bakara, 2/75.

⁵⁵ Fâtîha, 1/6-7.

⁵⁶ M6147 Müslim, Fedâil, 156; Ahzâb, 33/69.

⁵⁷ B5816 Buhârî, Libâs, 19.

⁵⁸ D2353 Ebû Dâvûd, Siyâm, 20; İM1698 İbn Mâce, Siyâm, 24.

girdiğinde oruçlarını açmada acele etmelerini istemiştir. Hristiyan inancının sembolü olan “haç” takmayı yasaklamış,⁵⁹ Hz. Musa’nın Tur Dağı’nda Allah ile görüşmesi sırasında ayakkabılarını çıkarması anısına ayakkabı ve mestle ibadet etmeyen Yahudilerin aksine bunlarla namaz kılınabileceğini söylemiştir.⁶⁰ Ayrıca, Yahudilerce kutsal sayılan cumartesi günü oruç tutulmasını yasaklamıştır.⁶¹ Bu nedenle Hristiyanların kutsal saydıkları pazar günü, putperestlerin kutsal kabul ettikleri Nevruz ve Mîhrîcan günlerinde oruç tutmak da Hz. Peygamber’in bu doğrultudaki direktiflerinden hareketle mekruh görülmüştür.⁶²

Resûlullah, Yahudilerin yaptığı gibi saçların etrafının tıraş edilip üst kısmının bir bulut şeklinde bırakılmasını hoş görmemiştir.⁶³ “Yahudiler ve Hristiyanlar (ağarmış saç ve sakallarını) boyamazlar, onlara muhalefet ediniz.”⁶⁴ uyarısında bulunmuş, “Bizden başkalarına benzemeye çalışanlar bizden değildir. Yahudi ve Hristiyanlara benzemeyin! Yahudilerin selâmlaşmaları parmak işaretiyledir; Hristiyanların selâmlaşmaları ise el ile işaret etmekten ibarettir.”⁶⁵ buyurarak Müslümanlara özgün bir yaşam biçimi önermiştir. Onun bu uyarılarını iyi anlayan ve benimseyen ashâb da bu anlayışla hareket etmiş, örneğin Enes b. Mâlik, Basra’da sarıklarını Yahudiler gibi taylesân şeklinde yani ucunu sarkıtarak saran Müslümanları gördüğünde, bu hâlleriyile Yahudilere benzediklerini söyleyerek onları eleştirmiştir.⁶⁶

İçinde bulunduğu toplum ve onları kuşatan zaman dilimi hesaba katıldığında Resûlullah’ın başkalarına benzememe hususundaki tavsiye ve uyarılarının önemi daha iyi anlaşılacaktır. Zira pek çok kadim din ve kültürün olduğu bir ortamda İslâm’ın ortaya çıkması, baştan sona her şeyi şekillendirmesi ve saflığını, özgünlüğünü koruyarak oluşumunu tamamlayabilmesi, ancak her türlü zararlı etkiden uzak kalarak mümkün olabirdi. Bu nedenle, “Kim bir topluluğa benzemeye çalışırsa o da onlardandır.”⁶⁷ buyurarak genel olarak başkalarına benzemekten ve onlara özentî duyup taklide yönelmekten inananları sakındıran Allah Resûlü bu konuda oldukça hassas davranmıştır. Ancak ne Kur’ân-ı Kerîm ne de Hz. Peygamber diğer inanç mensupları gibi olmamayı öğütlerken onlara tamamen ters, tepki içeren, aykırı davranışları; dolayısıyla sadece muhalefete dayanan anlamsız bir farklılığı hedeflememiştir.

Örneklerde de görüldüğü üzere konulan yasaklamalar, çoğunlukla, tevhid inancına aykırı olan veya bu inancı zedeleyebileceği düşünülen tutumlar ile başka din mensuplarına özel olan, onların kültürlerinde

⁵⁹ T3095 Tirmizî, Tefsîru’l-Kur’ân, 9.

⁶⁰ D652 Ebû Dâvûd, Salât, 88.

⁶¹ T743 Tirmizî, Savm, 42.

⁶² “Oruç”, DİA, XXXIII, 418.

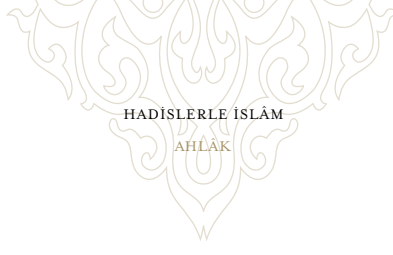
⁶³ B5920 Buhârî, Libâs, 72; AU22/90 Aynî, Umdetü’l-kârî, XXII, 90.

⁶⁴ B5899 Buhârî, Libâs, 67.

⁶⁵ T2695 Tirmizî, İsti’zân, 7.

⁶⁶ B4208 Buhârî, Meğâzî, 39.

⁶⁷ D4031 Ebû Dâvûd, Libâs, 4.

özel anlamı bulunan giyim, kuşam, ibadet ve davranış şekilleridir. Nitekim Kabîsa b. Hulb (ra) Hz. Peygamber'e (sav) Hristiyanların yedikleri, İslâm'a göre haram olmayan yemekleri yemenin hükmünü sorduğunda o (sav), *"Herhangi bir yemek nedeniyle gönlünde huzursuzluk hissetme. Yoksa bu konuda (şüphelenen ve aşırı giden) Hristiyanlara benzemiş olursun."* diyerek onların yemeklerinden yemede bir mahzur olmadığını bildirmiştir.⁶⁸ Diğer dinlerde İslâm'ın tasvip ettiği bir şeye rastladığında yapılmasını yasaklamamış, aksine bu güzel alışkanlıkların sürdürülmesi için ashâbını teşvik etmiştir. Nitekim câhiliyede bir gün boyunca hiç konuşmama şeklinde tutulan "sükût orucu"nu yasaklarken⁶⁹ Âşûrâ orucunun tutulmasını emretmiş,⁷⁰ Müslümanlara Ramazan orucu farz kılındıktan sonra da bu orucu tutup tutmama konusunda onları serbest bırakmıştır.⁷¹ Aynı şekilde câhiliye toplumunda değer atfedilen ve aynı zamanda İslâm'ın da müminler için öngördüğü cömertlik, ağırbaşlılık, yumuşak huyluluk, sabır, tevazu ve düşünerek ölçülü hareket etme gibi ahlâkî erdemlerin⁷² devam ettirilmesinin gerekliliğini vurgulamıştır. Örneğin kendisine gelerek câhiliye devrinde yaptığı köle azat etmek, sadaka vermek veya akrabaya iyilik yapmak gibi bazı davranışların karşılığı olup olmadığını soran Hakîm b. Hizâm'a, *"Sen eskiden yaptığın hayırlarla Müslüman oldun."* cevabını vermiş,⁷³ câhiliye devrinde ticaret ortaklığı yaptığı Sâib isimli sahâbiye de şu tavsiyede bulunmuştur: *"Ey Sâib! Câhiliye çağında yaptığın faziletli şeylere İslâm devrinde de devam et. Misafiri ağırla, yetime ikram et ve komşuna iyi davran!"*⁷⁴ İslâm'la şereflendikten sonra dahi, câhiliye döneminde zayıfları koruma amacıyla kurulan Hilfû'l-füdûl Antlaşması'ndan övgüyle bahseden Resûlullah, böyle bir antlaşmaya katılmış olmaktan her zaman memnuniyet duyacağını ifade etmiştir.⁷⁵

Müslümanların, dinin özünde olmayan her şeyden uzaklaşarak "saf" bir şekilde tevhid inancını gönüllerine yerleştirmelerini, hayatlarını bu anlayışa göre düzenlemelerini isteyen İslâm Dini'nin reddettiği "yabancılaşma", fitrattan uzaklaşma ve esasında bireylerin kendi tabii özlerine yabancılaşmasıdır. Koyulan emir ve yasakların tamamı, kişiyi yaratılışına aykırı hâllerden koruyarak onun özüne uygun bir tarzda yaşamasını temine yöneliktir. Nitekim Allah'ın sevgili elçisi Hz. Muhammed'in, *"Allah'ın indirdiğine uyun!"* çağrısı üzerine müşrikler, *"Hayır, biz atalarımızı üzerinde bulduğumuz yola uyarız!"* diyerek⁷⁶ kendi inanç ve geleneklerini terk etmek istememiş ve yeni gelen dini kabule yanaşmamışlardır. Allah Teâlâ, bu

⁶⁸ T1565 Tirmizî, Siyer, 16; İM2830 İbn Mâce, Cihâd, 26.

⁶⁹ D2873 Ebû Dâvûd, Vesâyâ, 9.

⁷⁰ B4737 Buhârî, Tefsîr, (Tâ-Hâ) 2.

⁷¹ B4501 Buhârî, Tefsîr, (Bakara) 24.

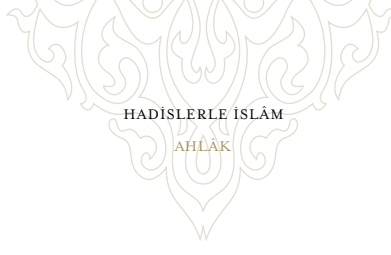
⁷² BŞ10899 Beyhakî, Şuabü'l-îmân, VII, 440.

⁷³ M324 Müslim, İmân, 195.

⁷⁴ HM15585 İbn Hanbel, III, 425.

⁷⁵ HM1655 İbn Hanbel, I, 191.

⁷⁶ Bakara, 2/170.

sözlere şu âyetlerle karşılık vererek asıl yabancılaşmanın haktan uzaklaşmak olduğuna dikkatleri çekmiştir: *“Peki ama ataları bir şey anlamayan, doğru yolu bulamayan kimseler olsalar da mı?”*⁷⁷ Zira Hz. Peygamber’in, *“Her doğan çocuk fitrat üzere doğar. Sonra ana babası onu Yahudi, Hristiyan veya müşrik yapar.”*⁷⁸ hadisiyle ifade ettiği üzere iyiye eğilimli tertemiz bir fitratla doğan her bebeğin düşünceleri, inancı ve yaşantısı ailesiyle ve çevresiyle şekillenir. İşte ilâhî dinlerin gönderiliş gayesi de insanı “doğru yol”a ileterek yaratılışına uygun bir şekilde, yanlış yönlendirmeleri ilâhî vahiyle bertaraf ederek dosdoğru yaşamasını temin etmektir. Bu dinlerin son halkası olan İslâm’ın koyduğu sınırlar çerçevesinde yaşayan kişi, kendi doğasına, kâinata ve Yaratan’ına yabancılaşmaktan kurtulacak, hem dünya hem de âhiret saadetine erişebilecektir. Bu yüzden bir Müslüman’dan gün boyunca kıldığı her rekâtta aynı dua ile Rabbine yakarması istenir: *“Bizi doğru yola ilet! Kendilerine lütuf ve ikramda bulunduğun kimselerin yoluna; gazaba uğramışların ve sapmışların yoluna değil!”*⁷⁹

⁷⁷ Bakara, 2/170.

⁷⁸ M6758 Müslim, Kader, 23.

⁷⁹ Fâtiha, 1/6-7.

- A
Abbâs b. Abdülmuttalib (Ş.) III/300
abdest: ~i konusunda şüpheye düşme III/497; ~in bozulması III/497; ~te israf III/515, III/517
Abdullah b. Abbâs (Ş.) III/517
Abdullah b. Âmir (Ş.) III/509
Abdullah b. Amr b. el-Âs (Ş.) III/102, III/199, III/520, III/571
Abdullah b. Büsr (Ş.) III/033
Abdullah b. Cüd'ân (Ş.) III/615
Abdullah b. Dînar (Ş.) III/287
Abdullah b. Ebû Evfâ (Ş.) III/339
Abdullah b. Kinâne (Ş.) III/125
Abdullah b. Mes'ûd (Ş.) III/341, III/487
Abdullah b. Muğaffel el-Müzenî (Ş.) III/561
Abdullah b. Mübarek (Ş.) III/498
Abdullah b. Revâha (Ş.) III/377, III/379
Abdullah b. Selâm (Ş.) III/259
Abdullah b. Şihîr (Ş.) III/444
Abdullah b. Übey b. Selûl (Ş.) III/461, III/552
Abdullah b. Zübeyr (Ş.) III/363
Abdurrahman b. Avf (Ş.) III/078, III/212, III/277, III/355
Abdurrahman b. Ebû Bekir (Ş.) III/259
Abdurrahman b. Ebû Bekre (Ş.) III/441
Abdurrahman b. Mehdi (Ş.) III/388
Abdülkays (K.K.) III/266
Abdülmuttalib'in oğulları (Ş.) III/397
abes III/561
acele: ~ etme III/209; ~ci davranma III/209
acıma duygusu III/065
açgözlülük III/255, III/275, III/333, III/531, III/532, III/576
açık: ~ arama III/487; ~ça haram işleyene hakaret etmek III/422; ~ça yalan söylemek III/509; ~ta olanı koruma III/015; ~tan İslâm'a davet III/197
açıklıkla sınanmak III/186, III/343
Âd kavmi (K.K.) III/452
âdâb III/019, III/266, III/267, III/388, III/391; ~ı muâşeret III/019
adaakta bulunma III/363, III/364
adalet III/619; ~ duygusu III/545, III/615; ~ ilkesi III/155, III/544; ~i aşan erdem III/324; ~i gözetmek III/544; ~i ortadan kaldırmak III/540; ~i tesis etmek III/323, III/324, III/345, III/540, III/543; ~in sağlamak III/366; ~le hükmetme III/356, III/541, III/544; ~le muamele etmek III/540; ~li davranmak III/209, III/252; ~li devlet başkanı III/544; ~siz cezalar III/323; ~ten ayrılmamak III/544, III/605
adaletsizlik(ğ) III/255; ~i mubah görme III/255
adam: ~ kayırma III/540, III/541, III/542, III/543, III/544, III/545; ~ öldürme III/048
Âdem peygamber (Ş.) III/333
Adıyaman (Y.M.) III/461
âdil olmak III/115
Adn cennetleri III/162
af: ~ kapısının açılması III/320; ~ yolunu seçme III/324
affedici olmak III/142, III/322, III/357, III/407, III/425
affetme III/153, III/244, III/274, III/321, III/322, III/323, III/324, III/487, III/488; ~ erdemi III/323, III/324
afif III/172; ~ olma III/230
Afife (L.) III/233
Afûv III/321
ağ(ı)z: ~ bozukluğu III/420; ~nı eğip bükerek konuşma III/379, III/599
ağaç: ~ dikme III/108; ~ kesme III/108; ~ların kalem olması temsili III/375
ağırbaşlılık III/132, III/229, III/650
ahde: ~ riayet III/301; ~ sadakat III/512; ~ vefa göstermek III/243, III/288, III/293, III/297, III/299, III/300, III/302, III/304, III/584; ~ vefasızlık yapmak III/299
ahdi: ~ bozmak III/300; ~ yerine getirmek III/298
Âhir III/496
âhiret: ~ gününe inanma III/257, III/262, III/371, III/380, III/383, III/387; ~ gününe inanmama III/634; ~i unutmak III/252, III/639; ~ini dünya için feda etme III/626; ~te azaba neden olan şeyler III/434, III/574; ~te bedbaht olanlar III/187; ~te cezaya çarptırılma III/465; ~te en kazançlı çıkanlar III/038; ~te hesaba çekilmek III/545; ~te huzur ve saadet III/029, III/184; ~te hüsrân III/343; ~te mükâfatlandırılma III/106; ~teki mutsuzluk III/184
ahlâk: ~ ilkeleri III/019, III/454; ~ literatürü (K.) III/443; ~ terimi III/274; ~ zaafı III/590; ~ı en güzel olanlar III/017, III/173; ~ı güzelleştirme III/020; ~in kaynağı III/019; ~in temel esasları III/562; ~h olma III/019, III/277
ahlâkî: ~ davranışlar III/018, III/019, III/164, III/353; ~ değer III/172, III/265, III/267; ~ değerler III/053, III/173, III/233, III/510, III/565; ~ değerlerin yozlaşması III/565; ~ erdem III/222, III/407; ~ erdemler III/017, III/142, III/287, III/409, III/531; ~ ilkeler III/233; ~ kavram III/177; ~ meziyet III/232, III/407
Ahmed b. Ebu'l-Havârî (Ş.) III/233
Ahmed b. Hanbel (Ş.) III/171
Ahnes b. Şerîk (Ş.) III/298, III/454
aile: ~ baskısı III/552; ~ birliğini bozma III/363; ~ fertlerine namazı emretme III/199; ~ içi haklar III/155; ~ için yapılan harcama III/163; ~ içinde sevgi III/104; ~ yuvasının parçalanması III/365
ailevi sorumlulukları yerine getirme III/119
ak(ı)l: ~ melekesini yitirme III/068; ~ nimetinden yoksun olma III/068; ~dan geçen olumsuz düşünceler III/029; ~ gereği gibi kullanma III/068; ~ korumak III/519; ~ı selim III/052; ~n korunması III/184, III/519; ~nı kullanma III/068
Akabe (Y.M.) III/276, III/292; ~ geçidi (Y.M.) III/292
akan nehirde abdest III/108, III/515, III/517
aklı ve örfî hükümler III/562
Akra' b. Hâbis et-Temîmî (Ş.) III/373, III/554
akraba: ~ ile ilişkiyi kesme III/617; ~larla ilişkileri koparmak III/049; ~larla ilişkileri sürdürme III/104; ~ya iyilik III/551, III/650; ~yı ziyaret III/049
akrabalık: ~ bağlarını koparmak III/047; ~ ilişkileri III/104
Alâ' b. el-Hadramî (Ş.) III/301
alay: ~ etme III/197, III/336, III/346, III/374, III/433, III/451, III/452, III/453, III/454, III/455, III/456, III/485, III/486, III/563; ~a alma III/387, III/390, III/451, III/453, III/455

alçakgönüllü: ~ olma III/334, III/335, III/577; ~lük III/154
 alçaltıcı huylar III/343
 aldatma III/144, III/145, III/312, III/505, III/507, III/508, III/509, III/510, III/511, III/512; ~ma III/302, III/507, III/509, III/511
 alıcı gibi davranarak müşteri kızıştıranlar III/508
 alım satım III/507
 alın teri III/251
 alışveriş: ~ türleri III/508; ~te boş söz, yemin III/400, III/563; ~te kolaylıkla kandırılma III/509; ~ten vazgeçme III/303
 Ali b. Ebû Talib (Ş.) III/365
 âlim densin diye ilim tahsil edenler III/026
 Alkame (Ş.) III/593
 Allah yaşamak III/100
 Allah: ~ (cc) adına yemin III/059, III/366, III/527, III/531; ~ (cc) ile kul arasına bir aracı sokma III/647; ~ (cc) ile kul arasındaki bağ III/143; ~ (cc) katında değerli kişi III/115, III/188; ~ (cc) katında değersiz kişi III/181, III/187, III/188; ~ dostu III/077; ~ düşmanı III/341; ~ için birbirini sevmek III/079, III/353; ~ için buğzette III/353; ~ için nefret etme III/029, III/073, III/079, III/159, III/164, III/354; ~ için sevmek III/029, III/068, III/073, III/077, III/079, III/159, III/161, III/164, III/165, III/353, III/354, III/355, III/358; ~ için verme III/029, III/159, III/164; ~ korkusu III/060, III/117, III/229, III/348; ~ sevgisi III/076, III/077, III/082, III/117, III/191; ~ sözü III/345, III/375; ~ yolunda cihad III/046, III/225, III/230, III/627; ~ yolunda harcama III/069, III/153, III/245, III/252, III/264, III/335, III/638; ~ yolunda mücadele III/198; ~ yolunda mücadele edenler III/173; ~ yolunda savaşanlar III/106, III/551; ~ yolundan alıkoyma III/063; ~a (cc) çağırma III/037; ~a (cc) havale etme III/310; ~a (cc) istiğfar III/576; ~a (cc) isyan hususunda nezir/adak III/364; ~a (cc) itaat III/076, III/523, III/530, III/597; ~a (cc) karşı sorumluluk bilinci III/013, III/017, III/051, III/111, III/116, III/437, III/477, III/562, III/603, III/607; ~a (cc) kulluk etme III/199; ~a (cc) ortak

koşma III/142, III/615; ~a (cc) teslim olmak III/077, III/311; ~a (cc) tevekkül etme III/212, III/305, III/307, III/310, III/311, III/312, III/314, III/348; ~a (cc) tevekkülün gerekliliği III/311; ~a (cc) yönelip dua etme III/424; ~a (cc) yönelme III/524; ~ı (cc) anma III/084, III/102, III/127, III/128, III/132, III/496, III/607, III/627, III/634, III/638, III/648; ~ı (cc) çokça zikretme III/062; ~ı (cc) görür gibi ibadet etme III/101, III/116, III/133, III/147, III/152, III/597; ~ı (cc) hakkıyla tanıma III/061; ~ı (cc) hatırlama III/051, III/128, III/153, III/495, III/553, III/607; ~ı (cc) inkâr III/027, III/400; ~ı (cc) unutmama III/190, III/634, III/639; ~ı (cc) unutturma III/607; ~ı (cc) vekil kılma III/311; ~ı (cc) zikretme III/210, III/571; ~ın (cc) adına yemin III/302; ~ın (cc) affına mazhar olma III/108, III/401; ~ın (cc) âyetlerini alaya alma III/452; ~ın (cc) âyetlerini yalanlama III/616; ~ın (cc) birliğine davet III/346; ~ın (cc) dostu olma III/118; ~ın (cc) gazabı III/089, III/162, III/162, III/301, III/301, III/321, III/476, III/508, III/508, III/618, III/618, III/648, III/648; ~ın (cc) gölgesi III/068, III/544; ~ın (cc) hadleri III/535, III/540; ~ın (cc) hidayet etmesi III/156, III/388; ~ın (cc) hoşlanmadığı üç davranış III/519; ~ın (cc) hoşnutluğu III/053, III/142, III/161, III/164, III/253, III/274, III/534, III/619; ~ın (cc) hoşnutluğunu gözetme III/029, III/162; ~ın (cc) hoşnutluğunu kazanma III/599; ~ın (cc) hükmüne razı olma III/588; ~ın (cc) ipine sınıksız sarılmak III/121; ~ın (cc) irade ve kudreti III/059; ~ın (cc) kelâmı III/386; ~ın (cc) Kılıcı (L.) III/347; ~ın (cc) koyduğu sınırlara riayet III/522; ~ın (cc) koyduğu sınırları aşmak III/524, III/608; ~ın (cc) nimetini küçümsememe III/332, III/639; ~ın (cc) rahmetinden uzaklaşma III/385; ~ın (cc) rahmetinden ümit kesme III/477; ~ın (cc) rızası için yedirme III/251, III/533; ~ın (cc) rızasına erişmek III/209, III/233; ~ın (cc) rızasına nâil olmak III/184, III/201; ~ın

(cc) rızasına uygun davranmak III/065, III/640; ~ın (cc) rızasını aramak III/157, III/161, III/255; ~ın (cc) rızasını arzulayanlar III/208; ~ın (cc) rızasını elde etmek III/144, III/364; ~ın (cc) rızasını gözetme III/017, III/046, III/139, III/142, III/143, III/144, III/145, III/154, III/156, III/161, III/162, III/164, III/209, III/232, III/251, III/252, III/277, III/532, III/533, III/553, III/596, III/597; ~ın (cc) rızasını gözetmek III/017, III/038, III/140, III/334; ~ın (cc) rızasını kaybetmek III/084; ~ın (cc) rızasını kazanma III/035, III/198, III/253, III/494, III/502, III/531, III/648; ~ın (cc) sevgisini kazanma III/076, III/164, III/165, III/354; ~ın (cc) sevgisini kazanma gayesi III/164; ~ın (cc) sınırlarını aşmak III/365; ~ın (cc) takdiri III/169, III/175, III/454, III/574; ~ın (cc) takdirine itiraz III/574; ~ın (cc) takdirine rıza gösterme III/181, III/185; ~ın (cc) utanıp çekinmemesi III/222; ~ın (cc) varlığının delilleri III/081; ~ın (cc) yardımı III/532; ~ın (cc) yazgısı III/310; ~ın (cc) yeryüzündeki halifesi III/106; ~ın hoşnutluğu III/117; ~ın Kitabı III/069, III/263, III/385, III/389, III/556; ~ın Kitabı'na müdahale III/555; ~tan (cc) başkası adına yemin etme III/647; ~tan (cc) hayâ etmek III/176, III/220; ~tan (cc) hayırlı olanı istemek III/177, III/185; ~tan (cc) hayırlı olanı ummak III/181, III/185; ~tan (cc) korkan kalp III/069; ~tan (cc) korkma III/117, III/143, III/205, III/207, III/233, III/265, III/344, III/354, III/549, III/553, III/608; ~tan (cc) sakınma III/047, III/113; ~tan (cc) şehit olmayı dileme III/064; ~tan (cc) ümit kesmeme III/476
 altından ev eşyası kullanma III/522
 altmış fakiri doyurma III/050
 amaçsız: ~ konuşma III/563
 amel: ~ defterleri III/509, III/606; ~de devamlılık III/193, III/199; ~de samimiyet III/142; ~in boşa çıkması III/132; ~ine göre hesaba çekilme III/441, III/443, III/475; ~ini gizlemek III/599; ~lere riya bulaşması III/599; ~leri kaydetmekle sorumlu melekler III/029;

~lerin en faziletlisi III/073,
 III/079; ~lerin en güzeli III/040;
 ~lerin en hayırlısı III/173; ~le-
 rin en sevimlisi III/199; ~lerin
 niyetlere göre değer kazanacağı
 III/021, III/025, III/063, III/141,
 III/233; ~lerin tartışılması III/346;
 ~siz niyet III/028
 Âmir ⇒ tabiin (Ş.) III/055 ⇒
 Yahudi (Ş.)
 Ammâr b. Yâsir (Ş.) III/026
 Ammârlar (Ş.) III/207
 Amr b. Abese (Ş.) III/302
 Amr b. Avf oğulları (K.K.) III/364
 Amr b. Avfoğulları'nın mahallesi
 (Y.M.) III/364
 Amr b. Şuayb (Ş.) III/513, III/515
 ana baba: ~ya bakma III/190; ~ya
 iyi davranma III/046, III/104,
 III/551; ~ya saygı III/143; ~ya
 sövme III/422
 Anam babam sana feda olsun!
 III/078, III/186, III/210, III/411,
 III/518
 anız yakma III/092
 anlamlı konuşmak III/385
 anlamsız: ~ çok soru sormak
 III/429, III/436, III/515, III/519;
 ~ konuşma III/387
 anlayış gösterme III/465
 anne: ~ baba sevgisi III/081; ~
 babanın hoşnutluğu III/104;
 ~ babanın Kur'an öğrenmesi
 III/421; ~ babaya eziyet ve say-
 gısızlık III/617; ~ babaya ihsan
 III/153; ~ babaya itaatsizlik
 III/400; ~ babaya iyilik III/103;
 ~ babaya karşı vefa III/287; ~
 babaya kötü davranmak III/048;
 ~ babaya saygısızlık III/052; ~
 babaya zulmetmek III/617; ~
 karnındaki ilk kırk gün III/188;
 ~ şefkati III/091; ~lerdeki mer-
 hamet III/091; ~nin çocuklarına
 olan merhameti III/274; ~nin
 yavrusuna merhameti III/089
 ansızın geliveren ölüm III/038
 antlaşma: ~ imzalamak III/298;
 ~lara riayet III/301, III/302,
 III/304; ~lara sadık kalma
 III/511; ~yı bozma III/587
 ar: ~ damarının çatlaması III/223;
 ~ kelimesi III/219
 arabozculuk yapma III/505,
 III/508
 arabuluculuk yapma III/363
 Arap: ~ atasözü III/254; ~ deyişi
 III/420; ~ dili III/530, III/551;
 ~ kabilelerinin en büyüklerin-

den (K.K.) III/373; ~ Körfezi
 (Y.M.) III/373; ~ olmayanlar
 (K.K.) III/120; ~ şairleri III/374,
 III/377, III/389; ~ Yarımadası
 (Y.M.) III/292; ~'in dünyasında
 şiir III/376
 Arapça III/530, III/551
 araştırmadan hüküm verme
 III/474
 argo III/386; ~ konuşma III/420
 arı III/222
 arkadan: ~ çekiştirme III/431,
 III/432, III/435, III/454, III/484,
 III/486; ~ konuşma III/387,
 III/431, III/432; ~ vurma III/586
 arkadaşı: ~in en hayırlısı III/172;
 ~lık ilişkileri III/142
 arsızca bir şey isteme III/230
 arsızlık III/217, III/220
 Arş (Y.M.) III/060
 arşın gölgesi III/353; ~nde gölgele-
 necek yedi sınıf III/233
 art arda iki ay oruç III/050
 aruz III/376
 arzular: ~ı dizginleme III/229; ~n
 esiri olma III/312
 arzulara uyma III/478
 Âs b. Vâil (Ş.) III/615
 asabiyet III/647
 asaleti ile övünme III/647
 Ashâb-ı Suffe III/355
 ashâbın fazileti III/220
 astroloji III/183
 aşağılamak III/211, III/387,
 III/431, III/432
 aşırı: ~ cimrilik III/337, III/343,
 III/527, III/531; ~ gitme III/650;
 ~ hırs III/576; ~ hiddet III/345;
 ~ övmek III/441, III/445; ~ sevgi
 ve saygı III/648; ~ su kullanmak
 III/498; ~ tamah III/636; ~ uçlar
 III/625; ~lık III/120, III/231,
 III/335, III/355, III/498, III/500;
 ~lıklardan uzak durma III/120,
 III/231
 aşkınlık III/463
 Âşûrâ orucu III/648, III/650
 atalar: ~in dini III/397; ~ların
 gelenekleri III/017; ~ların yoluna
 uyma III/650; ~larla övünme
 III/117, III/181, III/187, III/331
 atâlet III/313
 atasözü III/116, III/187
 ateş: ~le ile azap etmek III/092;
 ~ten yaratılma III/333
 atıcılık III/564
 atın uğursuz sayılması III/186
 atık (L.) III/456
 atire kurbanı III/647

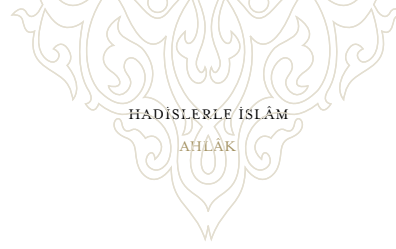
atlas III/334; ~tan kıyafetler giy-
 mek III/334
 avlanma III/108
 avret: ~ yerini göstermemek
 III/220; ~ yerini örtmek III/220,
 III/221; ~ yerleri III/121
 ayak(g): ~ların şahitlik etmesi
 III/464; ~a kalkma III/082,
 III/250, III/335, III/373
 ayakkabı ile ibadet III/649
 ayda üç gün oruç tutma III/200
 âyet: ~in iniş sebebi ⇒ Baka-
 ra, 2/256 III/455 ⇒ Mâide,
 5/106; ~in inmesi ⇒ Ahzâb,
 33/37 III/050 ⇒ İsrâ, 17/110,
 III/050 ⇒ Müddessir, 74/18-
 25, III/069 ⇒ Zümer, 39/53,
 III/251, III/266, III/273 ⇒ hüd,
 11/114; ~in tefsiri ⇒ Kalem,
 68/4 III/015; ~leri istismar etmek
 III/555; ~leri yalanlamak III/400,
 III/616; ~lerin alaya alındığı
 mekânlar (Y.M.) III/452
 ayıp(b): ~ hâlleri sorgulamak
 III/483; ~ı ortaya çıkarmak
 III/487; ~ı örtmek III/351,
 III/355, III/410, III/434, III/488;
 ~ları araştırmak III/463, III/485,
 III/486; ~ları araştırmamak
 III/410; ~ları dile getirmemek
 III/434
 Ayneyn Geçidi (Y.M.) III/297
 aynı: ~ delikten iki kez ısırılmak
 III/505, III/509; ~ hataya iki defa
 düşmek III/509
 az: ~ amel III/144; ~ da olsa amel-
 de devamlılık III/200; ~ konuş-
 ma III/386
 aza: kanaat etme III/227, III/230,
 III/310
 azaları üçer kere yıkama III/497
 azap: ~ ve rahmet melekleri
 III/027; ~ vesilesi III/389
 azdırılma III/494
 azdırıp saptıran zenginlik III/038
 azgınlık(g) III/610, III/634; ~a
 davet III/378; ~in yasaklanması
 III/155
 azim sahibi peygamberler III/201
 Azîz III/118
 azmak III/342
 B
 baba: ~ dostlarını ziyaret III/283,
 III/287; ~ dostuna vefa III/287;
 ~ya sövme III/422
 bacakları uzatarak oturma III/391
 bağışlama III/229, III/324
 bağışlanma dilemek III/050,

III/616
bağışta bulunma III/132, III/325,
III/543
bağlayıcı emir III/302
bağlılık yemini III/101, III/140
Bahreyn (Y.M.) III/301, III/543,
III/633
bakılması haram yerlere bakma
III/295, III/304
Baki' Mezarlığı (Y.M.) III/179,
III/183, III/485
bal arısı III/419
Bana dokunmayan yılan bin yıl
yaşasın III/619
basiret: ~ ehliyle istişare etme
III/177; ~ini kullanma III/476;
~ten yoksun kimse III/198,
III/255
Basra (Y.M.) III/357, III/444,
III/505, III/649
başa: ~ gelen musibet III/119; ~
gelen sıkıntı III/321, III/646; ~
kakmak III/020, III/026, III/598
başına gelenlerden ders çıkarmak
III/424
başka: ~larına el açma III/230;
~larına el açmaktan hayâ etmek
III/231; ~larına tepeden bakma
III/065; ~larını küçümsemek
III/334; ~larının gizli bilgilerini
ele geçirmek III/484; ~larının
günahını diline dolamak III/433;
~larının hakkına tecavüz III/545;
~larının hakkına tecavüze teşvik
III/091; ~larının inançlarını
alaya almak III/453; ~larının
konuşmalarını gizlice dinleme
III/484; ~larının kutsalına söv-
mek III/453; ~larının sırtından
geçinme III/556; ~larının soyuna
dil uzatmak III/647; ~larıyla alay
etme III/456; ~sına iyilik etmek
III/049; ~sına yedirmek III/173;
~sını aldatma III/509; ~sını ken-
dine tercih etme III/251; ~sının
anasına sövme III/422; ~sının
ayıbını örtme III/488; ~sının
hakkına girmek III/616; ~sının
hakkını gasp etmek III/540;
~sının inancına sövme III/423;
~sının konuşmasına kulak ka-
bartma III/389, III/479, III/484;
~sının onuruyla oynamak
III/039; ~sının zarara uğramasını
istemek III/576
bâtıl inançlar III/648
Bâtin III/496
bebeklerin istismarı III/552
bedbaht III/087, III/091, III/179,
III/181, III/183, III/185, III/187,

III/188, III/189, III/190; ~lık
III/184, III/185, III/186, III/187,
III/189
beden: ~ sağlığı III/186, III/639;
~den ruhun çıkışı III/476; ~e iyi
bakma III/102
bedenî hastalıklar III/501
bedeviler III/210, III/410
Bedir Gazvesi III/297; ~'ne katı-
lamayan sahabeler ⇒ Enes b.
Nadr (Ş.) III/297
Bedir: ~ Gazvesi'ne katılan saha-
beler ⇒ Abdullah b. Zeyd (Ş.)
III/035 ⇒ Sa'd b. Muâz (Ş.),
III/444 ⇒ Muâz b. Cebel (Ş.),
III/590; ~ günü III/235; ~ harbi
III/075, III/191, III/286, III/303,
III/347, III/444; ~ Muharebesi
III/239, III/303
beğenilme duygusu III/596
beklenen peygamber III/300,
III/342
beldeler (Y.M.) III/285
beline sahip olmak III/420
bencil davranmak III/409, III/532
bencillik III/065, III/080, III/252,
III/254, III/527, III/530, III/531,
III/532
Benû Mustahk (K.K.) III/475; ~
Gazvesi III/475
berâet-i zimme III/465
bereket: ~ duası III/177, III/609; ~
vesilesi: sıla-i rahim III/104
Berîre (Ş.) III/461
besmele çekmek III/341, III/500
beş: ~ konuda imtihana çekilme
III/518; ~ temel hak III/184; ~
vakit namaz III/050
Beşîr b. Sa'd (Ş.) III/543
beyne'l-havfi ve'r-recâ III/477
Beytül-Makdis (Y.M.) III/648
Beytül-mâl III/639
bıçağını biletmek III/154
Bi'r-i Maûne (Y.M.) III/292
Bilâl-i Habeşî (Ş.) III/078
bildiğini paylaşmak III/249
bile bile tehlikeye atılmak III/345
bilerek günah işleme III/116
bilginin sorumluluk gerektirmesi
III/100
bilgisizlik III/154; ~ten dolayı
yapılan kötülük III/154
bilgiyi paylaşmak III/250
bineğin uğursuz sayılması III/186
binicilik III/564
bir gün oruç tutup bir gün tutma-
ma III/200
birbiri: ~ne dil uzatmak III/435;
~ne düşürmek III/357; ~ne
haksızlık yapma III/358; ~ne sırt

çevirme III/107, III/116, III/351,
III/357, III/359, III/363, III/469,
III/474, III/569, III/576, III/577;
~ni çekistirme III/474; ~ni sevmek
III/077, III/085, III/090, III/097,
III/107, III/351, III/355, III/408,
III/533, III/577
birr kelimesi III/052
birr-ism III/052
Bismike Allahümmek III/378
Bizanslılar III/241
Bizi: ~ aldatan, bizden değildir
III/503, III/507; ~ ancak zaman
yok eder III/478
bollukla imtihan III/212
borç(c): ~alacak ilişkileri III/366;
~lu olarak vefat etme III/366; ~u
en güzel şekilde ödemek III/155,
III/173, III/409; ~u erteleme
III/366; ~u ödeme sorumluluğu
III/104; ~un bir miktarından
vazgeçme III/366
boş: ~ konuşmaları III/387,
III/563; ~ söz III/387, III/562,
III/563; ~ vakit III/515, III/522,
III/559, III/565; ~ yere konuşma
III/564; ~ yere yapılan yemin
III/563; ~ zaman III/518
boşamanın iki defa olabileceği
III/156
boşanma III/155, III/156, III/555
boykot III/241
boylara ayrılma III/188
boynuzsuz: ~ hayvan III/544; ~
koyun III/620
bozgunculuk III/038, III/529; ~
çıkarmak III/436
böbürlenerek yürümek III/067,
III/334, III/530
böbürlenmek III/132, III/253,
III/443, III/529
buğday ekmeği III/212, III/637
buğuz etmek III/116
bulûğ: ~ çağına erme III/045,
III/103; ~a erme III/095, III/100
bunaklaştıran ihtiyarlık III/038
buzacı III/261
Bünyamin (Ş.) III/002
bürde III/271, III/275
büsbütün eli açık olmama III/523
bütün zamanını ibadetle geçiren
III/265
büyü III/378; ~ yapmak III/457
büyüclük III/463
büyük: ~ günah işlemek III/131; ~
günah III/050, III/051, III/052,
III/131, III/232, III/399, III/459,
III/462, III/464, III/465, III/466,
III/467, III/467, III/476, III/617;
~ günahlara kapı açmak III/051;

~ günahlardan kaçınmak III/050;
~ günahların en büyüğü III/459,
III/467; ~ hadisçiler III/497;
~lenmek III/331, III/530; ~lere
hürmet III/358; ~lere saygı
III/020
büyüklük: ~ göstermek III/274;
~ taslamak III/332, III/334,
III/527, III/531

C

Ca'fer b. Ebû Tâlib (Ş.) III/243
Câbir b. Semure (Ş.) III/173,
III/376, III/383, III/390
Câhiliye: ~ döneminde asabiyet
III/647; ~ döneminde ibadetler
⇒ hac III/647; ~ inançları (uğur-
uğursuzluk) III/183, III/186
can: ~ güvenliği III/532; ~ gü-
venliği garantisi verilen kişinin
öldürülmesi III/617; ~a kıymak
III/048; ~ını Allah yolunda feda
etme III/161, III/278; ~ını koru-
mak III/346, III/519; ~ıyla Allah
yolunda mücadele III/173
cariyenin efendisini doğurması
III/151
Cebrail'in (as) insan suretinde
gelmesi III/101, III/151
cehalet III/212, III/342, III/524,
III/615
cehennem: ~ ateşinin sönmesi
III/046; ~ ehli III/027, III/179,
III/183, III/184, III/189, III/334,
III/356, III/401, III/420, III/549,
III/556; ~likler III/184, III/188,
III/232, III/357, III/400, III/409,
III/527, III/531, III/606
Celâl III/023, III/029, III/161
Celil III/118
cemaat: ~e devam etme III/499;
~le namaz III/129; ~ten ayrılma
III/499; ~ten kopma III/066
Cemâl III/062
cemâlullah III/185
Cemil b. Âmir el-Cumahî (Ş.)
III/454
cenazeye katılmak III/179, III/183,
III/561
cenef III/605
cennet: ~ ehli III/335; ~ ehlinin
özellikleri III/335; ~ kadınları
III/172; ~e girecek ilk üç grup
insan III/232; ~e giremeyecek
olanlar III/256; ~e sokacak amel
III/435; ~in anahtarı III/572; ~in
kılıçların gölgesi altında oluşu
III/339, III/344; ~likler III/188,
III/527, III/531; ~ten çıkarılma

III/575
Cessâme el-Müzenî (Ş.) III/288
Ceyşü'l-Usre III/240
ceza: ~ vermek III/317, III/324;
~ yasaları III/422; ~landırılma
III/324, III/590, III/597; ~landır-
mada hata etmek III/324; ~lan-
dırmaktan vazgeçmek III/322,
III/324, III/325; ~landırmayıp
affetmek III/413; ~ların uygulan-
masında iltimas III/540
Ci'râne (Y.M.) III/190, III/290
Cibril hadisi III/152
cihad etme III/026, III/046, III/115
cimâu âdâbi'l-hayr III/562
cimrilik(ğ): ~ eden III/247, III/253,
III/598; ~ etme III/067, III/091,
III/183, III/247, III/251, III/253,
III/254, III/255, III/256, III/261,
III/274, III/275, III/278, III/333,
III/337, III/339, III/343, III/436,
III/523, III/527, III/530, III/531,
III/576, III/598; ~ hastalığı
III/254, III/255; ~in helak sebebi
olması III/531
cinayet III/464
cinsel: ~ arzu ve istekler III/232;
~ istismar III/552; ~ konular
III/229
cinsellik III/229, III/551
cizye: ~ malları III/633; ~ vergisi
III/633; ~ vermek III/347
cömert: ~ sahâbi ⇒ Adî b. Hâtim
(Ş.) III/261; ~lik III/026, III/152,
III/174, III/229, III/245, III/249,
III/250, III/251, III/252, III/253,
III/256, III/261, III/264, III/275,
III/276, III/339, III/346, III/422,
III/444, III/445, III/523, III/596,
III/650
cuma namazını terk etme III/065
cumartesi günü III/649; ~ oruç
tutma III/649
cübbe III/207
cünüplük hâli III/222
cürm III/605
cüz'î irade III/189
Ç
çağcıl zihniyet III/233
çakıl taşlarıyla uğraşmak III/561
çalışmayı terk etmek III/312
çalmak III/292, III/552
çamur: ~ atma III/467; ~dan yara-
tılma III/333
çaresiz kalma III/523
çarşı III/069, III/277, III/315,
III/322, III/390, III/405, III/408,
III/508; ~ pazarda bağırıp çağır-

ma III/315, III/322
çelişkili davranmak III/201
çetin bir gün III/251, III/277
çevre: ~ baskısı III/552; ~ temizliği
III/108
çıkar: ~ sağlamak III/437, III/551,
III/596; ~larını düşünmek
III/530
çıkarcılık III/233, III/530, III/597
çiğnem et III/188
çirkin: ~ iş yapmak III/051,
III/067, III/153, III/232, III/415,
III/419, III/607; ~ fiiller III/018,
III/605; ~ işlerden kaçınan kim-
seler III/232; ~ konuşma III/386,
III/420; ~ konuşmaktan sakınma
III/419; ~liklere ses çıkarmama
III/353
çobanlık III/143, III/585
çocuk: ~ kaçıрма III/239; ~ terbi-
yesi III/019; ~lar arasında adalet
III/543, III/617; ~lara yalan
söyleme III/399; ~ları arasında
haksızlık yapmak III/617; ~ları
diri diri toprağa gömmek III/429,
III/436, III/519; ~ları kandırmak
III/509; ~ları öldürme III/016,
III/343, III/515, III/618; ~ları
öpüp okşamak III/091; ~ların
fıtrat üzere doğması III/643,
III/651
çok: ~ gülmek III/066; ~ soru
sormak III/429, III/436, III/515,
III/519, III/564; ~lukla övünmek
III/631
çöpe sıyrılan yemekler III/521

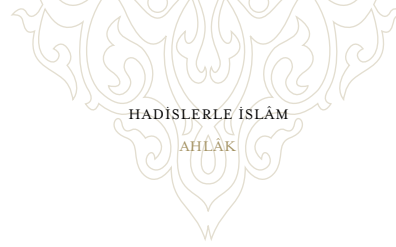
D

dağınık kıyafet giyme III/519
dağlamak III/307, III/312
dağlar meleş III/321
dalâlete düşme III/648
dalga geçme III/456
dalkavukluk III/332, III/439,
III/443, III/444, III/445
dar görüşlülük III/411
darda kalana kolaylık sağlama
III/351, III/355
dargınları banştırmak III/364,
III/365
dargınlık III/107, III/279, III/364
darû'd-difân (Y.M.) III/267
darû'd-difân III/267
darû'r-rakik (Y.M.) III/267
davacı III/540
davadan vazgeçmek III/197
davete icabet III/242, III/275,
III/639
davranışlarda: ~ hayâ III/222; ~

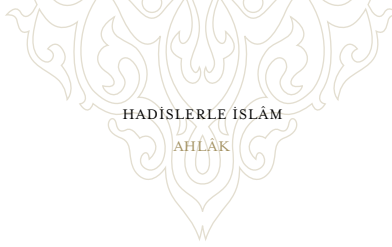
samimiyet III/026
 dayak cezası III/422
 dayanışma III/017, III/106,
 III/107, III/173, III/233, III/277,
 III/279, III/334, III/335, III/357,
 III/435, III/532, III/618
 Deccâl III/038
 dedikodu III/388, III/398, III/429,
 III/431, III/435, III/436, III/437,
 III/461, III/462, III/466, III/473,
 III/475, III/485, III/515, III/519,
 III/564; ~ları önlemek III/463
 değer: ~ler manzumesi III/175,
 III/177; ~lerin hiçe sayılması
 III/233; ~lerin istismarı III/554
 değişim III/645
 delirenin sorumluluğu III/095,
 III/100
 demir: ~ tarak III/198, III/207;
 ~cilik III/207
 dengeli: ~ davranma III/200,
 III/524; ~ olma III/563
 denizde boğulma III/648
 denk ceza vermek III/321, III/324
 deprem III/344
 derdini paylaşmak III/390
 ders çıkarma III/424
 desinler diye yapmak III/252,
 III/595, III/596
 devamlılık III/193, III/199,
 III/200, III/488
 deve: ~ kesme yarışı III/252; ~sine
 lânet eden kimse III/423
 devlet: ~ başkanı III/097, III/106,
 III/237, III/291, III/541; ~ ha-
 zinesi III/584, III/639; ~ malını
 gasp III/585; ~lerarası hukuk
 III/300
 deyim III/184, III/186
 Dımâm b. Sa'lebe (Ş.) III/144
 dış görünüş III/023, III/027,
 III/141, III/432, III/593, III/597
 diğer: ~ din mensupları III/412;
 ~ dinler III/645; ~ inanç men-
 supları III/649; ~ insanlara
 değer verme III/277; ~ insanlarla
 ilişkiler III/209; ~ peygamberler
 III/451
 diğerkâmlık III/229, III/275,
 III/355, III/530
 dil: ~ ile düzeltmek III/213,
 III/608; ~ ile ikrar III/068; ~
 uzatma III/380, III/415, III/419;
 ~in şahitlik etmesi III/464; ~ine
 hâkim olmak III/563; ~ine sahip
 olmak III/385, III/420; ~iyle
 iman etmek III/429, III/433,
 III/481, III/485
 dilbilimciler III/063
 dilencilik III/230, III/254, III/553

din: ~ dili III/035, III/060; ~
 düşmanlığı III/414; ~ istismarı
 III/554, III/555; ~ samimiyettir.
 III/137, III/140, III/598; ~dar
 görünmek III/598; ~de zorlama
 III/408, III/412; ~den dönme
 III/197; ~e davet III/346; ~en
 yasak davranış III/485, III/555;
 ~i korumak III/184, III/519;
 ~i öğrenme III/221, III/222; ~i
 sevdirmek III/103; ~i zorlaştırmak
 III/411; ~in gereklerini yerine ge-
 tirmek III/101, III/220, III/221;
 ~in kemale ermesi III/198,
 III/207; ~in korunması III/519;
 ~ini satmak III/033, III/038; ~ini
 serbestçe yaşamak III/645
 dinî: ~ bayramlar III/645; ~ değer-
 ler III/572; ~ değerlerin kötüye
 kullanılması III/554; ~ değerlerle
 alay etmek III/452, III/453;
 ~ dünyaya alet etme III/549,
 III/556; ~ hoşgörü III/411
 dirayetli olmak III/374
 diri diri toprağa gömmek III/429,
 III/436, III/515, III/519
 disiplinli çalışma III/314
 diyet: ~ ödemek III/155; ~ vermek
 III/104
 dişk III/185
 doğal çevreyi tahrip III/590
 doğru: ~ ile yanlış ayırt etmek
 III/208; ~ söylemek III/295,
 III/304, III/385, III/400, III/401,
 III/586, III/590; ~ söz söylemek
 III/385; ~ sözlü bir dil III/067;
 ~ sözlü olmak III/385, III/401,
 III/562, III/576; ~ sözlülük
 III/017, III/069, III/120, III/385,
 III/386, III/399, III/402, III/510,
 III/576; ~ yoldan ayrılmak
 III/562; ~ yoldan sapırmak
 III/387, III/563; ~ yolu bulmak
 III/651; ~ yolu göstermek III/510
 doğruluk III/064, III/237, III/243,
 III/243, III/393, III/395, III/398,
 III/398, III/399, III/402, III/463,
 III/510; ~ timsali III/397; ~tan
 ayrılmak III/237, III/243,
 III/395, III/402
 dokunulmazlık III/454, III/465,
 III/616
 dosdoğru: ~ olmak III/017,
 III/201, III/243, III/244, III/402,
 III/599; ~ yaşamak III/651; ~ yol
 III/117, III/118, III/397
 dostta ihanet etme III/586
 dört şahit III/463, III/467; ~ getir-
 me III/462
 dövmek III/052, III/210, III/423

duanın: ~ kabul edilmesi III/209,
 III/476, III/577; ~ özü III/129
 durr III/605
 duyarsızlık III/356
 duygusuzluk III/345
 duysunlar diye iş yapma III/597
 duyu ötesi alan ⇒ gayb III/040
 düğümlere üflemek III/496,
 III/577
 düğün: ~ hediyesi III/289; ~ yeme-
 ği III/219, III/266, III/599
 dünya: ~ âhîret dengesi III/625,
 III/626; ~ görüşü III/544,
 III/574; ~ hayatını ihmal III/626;
 ~ hayatının aldatıcılığı III/627; ~
 imtihanı III/186; ~ işleri III/173,
 III/241; ~ malına düşkünlük
 III/083, III/639; ~dan el etek
 çekme III/119, III/411; ~dan
 tamamen yüz çevirme III/119;
 ~lık için hicret etme III/021,
 III/025; ~nın gelip geçici III/635;
 ~ya dalmak III/066; ~ya sarıl-
 ma III/626, III/634; ~ya tamah
 III/636, III/637, III/639
 dünyevî: ~ arzular III/062; ~ çıkar
 III/033, III/038, III/079, III/140,
 III/142, III/164, III/597; ~ çıkar
 için yapılan iyilik III/046; ~ men-
 faatler III/240, III/585, III/635; ~
 zevkler III/190; ~leşme III/625,
 III/633, III/634, III/636, III/639
 dürüst: ~ davranma III/115,
 III/165, III/399, III/400; ~ olmak
 III/511
 dürüstlük(ğ) III/145, III/229,
 III/243, III/402, III/463; ~ün esas
 alınması III/398
 düşman: ~ korkusu III/344; ~ın
 organlarını kesmek III/618; ~la
 karşılaşmayı dilemek III/209,
 III/339, III/344
 düşmanlık(ğ) III/081, III/122,
 III/302, III/320, III/323, III/325,
 III/398, III/414, III/423, III/434,
 III/436, III/532, III/576; ~a varan
 tartışma III/295, III/301, III/383,
 III/391; ~ı devam ettirme
 III/606; ~ tohumları eken davra-
 nışlar III/434
 düzensizlik çıkarmak III/324
 E
 ebedî hayat III/256, III/626,
 III/635
 ebeveyn: ~e karşı saygılı olma
 III/103; ~e sövme III/421
 Ebû Abdullah el-Cedeli (Ş.)
 III/315, III/405
 Ebû Amr (L.) III/297

- Ebû Amr b. Alâ (Ş.) III/229
Ebû Basîr Utbe es-Sekafî (Ş.) III/298, III/299
Ebû Bekir (Ş.) III/276, III/517
Ebû Bekir'in kızı Esmâ (Ş.) III/104
Ebû Bekre (Ş.) III/027, III/295, III/441
Ebû Berze el-Eslemî (Ş.) III/429, III/481
Ebû Cebire (Ş.) III/455
Ebû Cehil b. Hişâm (Ş.) III/142, III/278
Ebû Cendel (Ş.) III/298, III/299, III/511, III/512
Ebû Cürey (Ş.) III/421
Ebû Eyyûb el-Ensârî (Ş.) III/364
Ebû Hamza (L.) III/456
Ebû Hırâş es-Sülemî (Ş.) III/361
Ebû Hüreyre (Ş.) III/263
Ebû İshâk (Ş.) III/315, III/405
Ebû Kubeyş Dağı (Y.M.) III/321, III/615
Ebû Leheb (Ş.) III/211, III/286, III/288, III/346, III/397
Ebû Leheb'in cariyesi Süveybe (Ş.) III/288
Ebû Mahzûre (Ş.) III/451
Ebû Mâlik el-Eş'arî (Ş.) III/203
Ebû Mes'ûd el-Ensârî el-Bedrî (Ukbe b. Amr) (Ş.) III/215
Ebû Müslim (Ş.) III/357, III/358
Ebû Râfî' (Ş.) III/300, III/301
Ebû Saîd el-Hudrî (Ş.) III/205, III/220, III/227, III/378
Ebû Süfyan b. Hâris (Ş.) III/232, III/300, III/347, III/436
Ebû Süfyan'ın eşi Hind bnt. Utbe (Ş.) III/436
Ebû Süleyman ed-Dârânî (Ş.) III/233
Ebû Talha (Ş.) III/273, III/278
Ebû Ümâme el-Bâhilî (Ş.) III/023, III/135, III/139, III/159
Ebû Zer el-Gıfârî (Ş.) III/229, III/385, III/542
Ebû Zümeyl (Ş.) III/496
Ebu'd-Derdâ (Ş.) III/071, III/130, III/131, III/173, III/361, III/363
Ebu'l-Âs'ın fidyesi (Ş.) III/289
Ebu'l-Bahterî (Ş.) III/132
Ebu'l-Esved (L.) III/476, III/477
Ebu'l-Havrâ' es-Sa'dî (Ş.) III/395
Ebu'l-Heysem b. et-Teyyihân (Ş.) III/264, III/265, III/266, III/292, III/518
Ebu'l-Kâsım (L.) III/087
Ebu'l-Yeser (Ş.) III/050
Ebu'n-Nadr (Ş.) III/339
Ebu't-türâb (L.) III/365
edebî: ~ sanatlar III/509; ~ üslup III/222
edebiyat bilgisi III/019
edep(b): ~ kuralları III/019; ~e aykırı davranışlar III/220, III/223; ~e aykırı sözler III/222; ~e riayet etmek III/020; ~ ve ahlâk ilkeleri III/019
edepli: ~ davranmak III/425; ~ olmak III/019, III/232
edepsizce konuşmak III/415, III/419
edîb III/019
ednâ III/605
egoyu tatmin etme III/254, III/262
eğitim kurumları III/390
ehil olmayana yöneticilik vermek III/537
Ehl-i: ~ Beyt III/174; ~ kitab III/301, III/366, III/378, III/641, III/647; ~ kitabın yiyecekleri III/500
ehliyet ilkesi III/542
ekmeğin çöpe atılması III/521
el: ~ ile işaret etmek III/649; ~ kesme III/367, III/537, III/539
elbiseyi kibirle yerlerde sürümek III/121, III/334, III/529
elçiler: ~ sütunu (Y.M.) III/373; ~ yılı III/379
elem günü III/185
Elhâkümü't-tekasür III/631
elhamdülillâh III/121, III/220
eli: ~ açıklık III/229; ~ sıkı olma III/254, III/523, III/533
ellerin şahitlik etmesi III/464
emân verme III/586
emanet: ~e hıyanet III/244, III/399, III/579, III/584, III/589; ~e ihanet etmeme III/584, III/585; ~e riayet III/243, III/244, III/293, III/295, III/297, III/304, III/562, III/586, III/590; ~e sadakat III/584; ~i ehline vermek III/386, III/541, III/542; ~i koruma III/581, III/585
embriyo III/188
emek III/103
Emîn (L.) III/239
emin sıfatını kazanma III/590
Emrolunduğun gibi dosdoğru ol III/402
emzirme III/087, III/093
en: ~ büyük günah III/048; ~ büyük haksızlık III/615; ~ güzel söz III/183; ~ hayırlı amel III/173; ~ hayırlı azık III/119; ~ hayırlı insan III/033; ~ hayırlı nesil III/173; ~ hayırlı ümmet III/106; ~ kötü huy III/343; ~ şerli kişi III/419; ~ üstün erdem III/208
enâniyet III/530
Enceşe (Ş.) III/376
Enes b. Mâlik (Ş.) III/410, III/456, III/649
Enes b. Mâlik'in annesi Ümmü Süleym (Ş.) III/221
Enes b. Nadr (Ş.) III/297
erdem: ~ sayılan bir davranışın niyete göre farklılaşması III/241; ~li davranışlar III/229; ~li davranışlar ⇒ adalet III/153 ⇒ insanlara karşı samimi davranmak, III/173, III/212, III/219, III/222 ⇒ hediyeleşme, III/324, III/414 ⇒ iffet, III/585; ~liler Sözleşmesi III/553, III/615
erken dönem Arapça sözlükler (K.) III/183
esed kabilesi (K.K.) III/041
Esedogulları kabilesi (K.K.) III/064
Esedullah (L.) III/456
esirlere yapılacak muamele III/251
eski dinine geri dönme III/242
Esmâ bint. Ebû Bekir (Ş.) III/104
estetik III/519, III/520
eşini ihmal etme III/623
eşitlik ilkesi III/155, III/543
eşlerin: ~ arasını bulma III/365; ~ birbirleri üzerinde hakkı III/102, III/103
etbau't-tâbiin III/388
etik III/519
etiket yarışı III/163
etkileyici konuşma III/510
Ev alma, komşu al! III/187
eve girmeden önce izin isteme III/463
evham III/493
evin uğursuz sayılması III/186
evlâtlık edinme III/239
evlenilecek kişinin araştırılması III/488
evleri gözetleme III/463
evrensel ilkeler III/017
Evs kabilesi (K.K.) III/364; ~nin bir kolu (K.K.) III/364
Eyyub (as)'ın hastalığı III/211
Eyyub Peygamber (Ş.) III/211
ezana dil uzatma III/451
Ezher b. Abdiavf ez-Zührî (Ş.) III/298
eziyet: ~ etme III/063, III/341; ~ görme III/154; ~e katlanma III/276
F
fâcir III/049

fahişe III/231, III/529
fahr III/331, III/530
fahşâ III/231
faiz yemek III/457
fakîh sahâbî ⇒ (Ş.) III/052
fakir: ~ kimselerin hırsızlık yapması III/537, III/539; ~ sahâbîler III/333; ~i doyurma III/050; ~lere yardım etme III/048; ~lerin hakkını yemek III/585
fakirlik: ~ endişesi III/048, III/572; ~ korkusu III/255, III/343; ~le imtihan III/609
Fârûk (L.) III/456
fasîğın sözünü iyi tetkik etme III/465
fâsiklıkla suçlama III/459, III/467
Fâtuma bnt. el-Esved (Ş.) III/413
fayda: ~vermeyen ilim III/125, III/133; ~lı bilgi III/037; ~sı kesintisiz devam eden sadaka III/037; ~sız bilgi III/062
faziletli davranışlar ⇒ abdest tazeleme III/079 ⇒ Allah yolunda cihad, III/149, III/154 ⇒ misafiri ağırla, III/363 ⇒ ilk safta namaza durmak
fazla konuşmak III/220
fedakârlık III/082, III/172, III/274, III/276, III/278, III/279, III/297, III/355, III/356, III/533, III/543, III/544, III/595
fera' III/647
ferdiyetçilik III/355
feryat figan etmek III/615, III/647
fesadî önlemek III/488
fetih: ~ günü III/324; ~ten sonra hicret III/025
fetva: ~ sormak III/435; ~ vermek III/041, III/045; ~yı kalbinden istemek III/064
feyiz III/574
fıkhetme III/068
fırtına III/142
fısıldaşma III/387, III/438, III/474
fısk III/605
Fitır III/645; ~ bayramı III/645
fitrat üzere doğma III/643, III/651
fitrî duygunun beslenmesi III/274
fidye ⇒ âhirette III/288, III/300
Fihroğulları (K.K.) III/623
fıkrî tartışma III/366
Firavun'un kavmi (K.K.) III/452
Firdevs (Y.M.) III/208, III/310
Firdevs cenneti III/208, III/310
fiten III/027, III/049, III/091, III/167, III/171, III/191, III/205, III/211, III/229, III/264, III/324, III/357, III/358, III/385, III/424, III/465, III/533, III/590, III/597,

III/609, III/618, III/619, III/646
fitne III/555; ~ ile ilişkilendirilen konular ⇒ akrabalık bağlarını koparma III/555 ⇒ şeytan; ~ sokmak III/401; ~ zamanı III/385
fiziksel: ~ istismar III/552; ~ öztür- lülerle alay etmek III/455
fobi III/347
fuhsa zorlama III/552
fuzulî: ~ davranışlar III/563; ~ konuşmalar III/563

G
gadr III/065
gafillerden olmak III/066
ganimet elde etmek için savaşmak III/139, III/593, III/598
gasp ⇒ başkasının hakkını III/379, III/540
Gassân (K.K.) III/241
Gatafân (K.K.) III/587
gayb: ~a inanma III/646; ~ı bilmek III/040, III/176, III/609
gazap kuvveti III/345
Gazzâlî (Ş.) III/060, III/229, III/346, III/523
gece: ~ ibadet etmek III/106, III/199; ~ namaz kılma III/102, III/259, III/265; ~ namazı III/067, III/144; ~ namazına kalkmak III/571; ~ uykusu III/063
geçmiş: ~ günahların bağışlanması III/163; ~ günahların bağışlan- masına vesile III/144; ~ günahla- rın silinmesi III/046; ~ milletler III/531
gelenekler III/017, III/267
gemi: ~ benzetmesi III/107; ~ hadisi III/099
genç sahâbîler ⇒ Abdullah b. Abbâs (Ş.) III/115, III/409, III/571, III/609
gençlik(ğ): ~ dönemi III/635; ~in değerini bilme III/518
gerçek: ~ dışı konuşma III/387; ~ dindarlık III/116, III/121; ~ mü- min III/175, III/598; ~ müminin özellikleri III/076; ~ müminler III/131
gerdanlık III/075, III/289, III/461
gereksiz: ~ harcama III/523; ~ konuşma III/561, III/563; ~ soru sorma III/388, III/563, III/564; ~ yemin III/563
gevezelik III/387, III/563
gıpta etme III/249, III/252, III/253, III/353, III/567, III/572, III/573
gybet III/375, III/387, III/427, III/429, III/431, III/432, III/433,

III/434, III/435, III/436, III/437, III/467, III/474, III/481, III/484, III/485; ~ etmek III/427, III/432, III/434, III/467; ~ten uzak durul- ması III/484
giyinmenin ahlâkî yönü III/520
gizli: ~ davet dönemi III/197; ~ hâlleri araştırma III/429, III/433, III/434, III/481, III/483, III/484, III/485, III/487, III/488; ~ şirk III/131, III/140, III/597; ~ce ibadet etme III/144, III/599; ~ce sadaka verme III/143, III/163, III/600
göğün yükseltilmesi III/108
gökyüzü III/087, III/091
gön(ü): ~ almak III/456; ~ zengin olma III/066; ~nden kötülük ge- çirme III/491, III/501; ~ kırmak III/020, III/026, III/456; ~ zen- ginliği III/066, III/113, III/120, III/234, III/631; ~den dua etmek III/129; ~leri fethetmek III/413
görev: ~ talebinde bulunma III/173, III/542; ~ talep edilmez, verilir! III/542
göründüğü gibi olmak III/145
görünmeyen ordular III/309, III/587
görüyorsunuzcasına kulluk III/116, III/133
gösteriş: ~ için bağışta bulunmak III/132; ~ için malından harcama III/026, III/523, III/598; ~ için namaz kılma III/131; ~ için oruç tutmak III/132; ~ için savaşma III/345; ~ için yapılan ameller III/140; ~ merakı III/599; ~ yapma III/145, III/262, III/596, III/597
gösterişli elbiseler giymek III/334
gösterişsiz: ~ elbiseler III/129; ~ kıyafetler III/125
gözleri: ~ haramdan sakınma III/232, III/295, III/304; ~n kişi üzerindeki hakkı III/102, III/199
gulf III/065
gusletme III/221
gusûl abdesti III/498
gücü: ~n yeteceği amelleri yapma III/195, III/200, III/564; ~n yete- ceği şeylerin emredilmesi III/119
güc: ~lü olanın yanında yer alma III/443; ~lü olanın zayıfı ezmesi III/615
Güçlük Ordusu III/240
güleryüzle konuşma III/121
güleryüzlülük III/046, III/266, III/356, III/358
gülme komşuna gelir başına

III/454
 günah: ~ kapsamına giren davranışlar III/048, III/048, III/052, III/052, III/052, III/399, III/399, III/399, III/417, III/420, III/434 ⇒ hırsızlık, III/437 ⇒ günahı suçsuz birinin üzerine atma, III/459, III/464, III/466, III/467, III/467, III/467 ⇒ sihir/büyü, III/474, III/475 ⇒ zina, III/617, III/619 ⇒ sû-i zanda bulunma; ~a öncülük etme III/043, III/048; ~ı küçümseme III/049; ~lardan uzak durma III/051; ~ların bağışlanmasına vesile ⇒ "Lâ ilâhe illâllâhü vahdehü lâ şerîke leh, lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr" demek III/050, III/050, III/050, III/050, III/108 ⇒ şehitlik, III/162, III/607 ⇒ Kadir Gecesi'ni ibadetle geçirme; ~ların bağışlanmasına vesile olan işler III/046; ~ta ısrar III/051, III/116, III/607
 günahkâra hakaret etmek III/422
 gündüz uykusu III/365
 güneş: ~ doğarken namaz III/647; ~e secde etme III/647
 günlük temizlik III/498
 güven vermek III/242, III/244, III/609
 güvence verilen bir kimseyi öldürmek III/581, III/586
 güvenilir: ~ Muhammed (L.) III/015, III/300; ~ olma III/243, III/244, III/354, III/584
 güzel: ~ ahlâk III/011, III/013, III/015, III/016, III/017, III/018, III/043, III/045, III/050, III/103, III/111, III/113, III/116, III/121, III/173, III/187, III/353, III/354, III/356, III/410, III/603, III/606, III/607; ~ ahlâk sahibi kişiler III/529; ~ ahlâklı olma III/016, III/172, III/277, III/356; ~ giyinme III/237, III/241, III/333, III/520; ~ işler için aracılık yapma III/540; ~ konuşma III/385, III/389, III/599; ~ söz III/104, III/107, III/154, III/266, III/356, III/380, III/385, III/389; ~ sözlü olmak III/385, III/386; ~ sözün sadaka oluşu III/371, III/380

Ğ

Ğafûr III/321

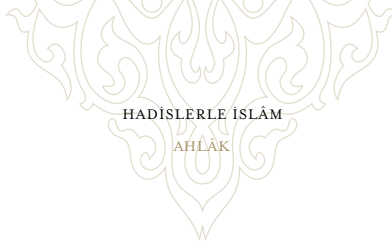
ğuder (L.) III/281, III/287

H

Habbâb b. Eret (Ş.) III/197, III/207
 Habeşistan (Y.M.) III/025, III/199, III/232, III/243; ~ kralı III/244, III/291
 Hâbil (Ş.) III/575
 habîs III/052, III/053; ~ bitki III/375
 hac: ~ âyeti III/563; ~ ibadeti III/208, III/647
 Haccâc-ı Zâlim (Ş.) III/174
 hâciyyât III/519
 haç takma III/649
 had cezası III/050, III/367, III/422
 haddi: ~ aşan III/329, III/335, III/400, III/522; ~ aşan günahkârlar III/400; ~ aşanlar III/200; ~ aşma III/321, III/345, III/423, III/453, III/497, III/513, III/517, III/518, III/520, III/521, III/522, III/523, III/524
 hâdimü'n-nebi III/564
 hadis: ~ hafızı III/388; ~ kaynakları III/175, III/188, III/556; ~ nakletme III/068; ~ öğretimi III/388; ~ tarihi III/171; ~ uydurma III/555, III/556; ~ uydurma faaliyeti III/556; ~lerin istismarı III/555
 hadisü'n-nefs III/500
 hadler III/535, III/540
 Hadramevt (Y.M.) III/198, III/207
 hainlik yapmak III/581, III/584, III/590
 hak: ~ etmediği mevkiye yerleşme III/543; ~ etmediğini isteme III/429, III/436; ~ hukuk tanıma III/551; ~ sahibinden helâllik alma III/039, III/464, III/607; ~ ve sorumluluklar III/103, III/241, III/617; ~ yemek III/585; ~ka girmek III/435; ~ka tecavüz III/545, III/553; ~kı gasp etmek III/540, III/616; ~kı inkâr etmek III/531; ~kı söylemek III/212, III/618; ~kı yalanlamak III/530; ~kı yalanlatmak III/489, III/494; ~kından vazgeçmek III/155, III/274; ~kıyı almak III/155, III/620; ~kıyı helâl etme III/435; ~kıyı koruma III/464; ~kıyı savunma III/210, III/343; ~lara saygı gösterme III/103, III/545
 hakaret etmek III/025, III/197, III/231, III/346, III/354, III/357, III/380, III/407, III/411, III/412, III/413, III/420, III/422, III/423, III/424, III/453, III/584
 hakem ⇒ aile huzursuzluklarında

III/365, III/366

Hakem b. Ebu'l-Âs (Ş.) III/483
 Hakîm b. Hızâm (Ş.) III/239, III/631, III/639, III/650
 hâkim III/542
 hakir görme III/354, III/357, III/435
 haksız: ~ çıkar sağlamak III/551; ~ kazanç III/036, III/230, III/553, III/556; ~ yere öldürmek III/048, III/457; ~ yoldan kazanç sağlama III/556; ~a arka çıkmak III/540
 haksızlık(ğ): ~ etme III/049, III/421, III/615, III/616; ~a boyun eğme III/414; ~a şahit olma III/619; ~ı önlemek III/542; ~ yapanlar III/638; ~ yapma III/521; ~ yapmama III/344, III/354, III/619
 haktan ayrılma III/544
 Hâle bnt. Huveylid (Ş.) III/075
 Hâlid b. Velid (Ş.) III/347, III/445
 Hâlid b. Velid (Ş.) III/456
 halifelik III/100, III/586
 Halîlullah (L.) III/077
 Halim III/064
 hâline şükretme III/332, III/577
 hanefiler III/496
 haneye tecavüz III/487
 hanîf Dini III/169, III/411
 Hanifeoğulları (K.K.) III/322
 Hanzala b. Rebî' el-Kâtib el-Üseyyidi (Ş.) III/118, III/127
 haram: ~ kazanç III/036, III/229; ~ ve helâl çizgisi III/365; ~ları helâl saymak III/531
 harcamalarda israf III/519
 Hâriciler III/339
 Hâris b. Hişâm (Ş.) III/278
 Hârise b. Vehb el-Huzâî (Ş.) III/527
 harp hilesi III/511
 Harre (Y.M.) III/244; ~ Vakası III/511
 Harun (Ş.) III/342, III/385, III/455, III/529
 harûrîler III/339
 Hasan-ı Basrî (Ş.) III/131, III/505
 hasbî: ~ tutum sergilemek III/165; ~ olan mümin III/161, III/164; ~ olmak III/162, III/164; ~lık III/017, III/161, III/162, III/163, III/165
 haseb III/113, III/117
 hasenat III/017
 hasene III/052
 haset III/069, III/433, III/434, III/569, III/573, III/574, III/575, III/576, III/577; ~ beslemek

- III/575; ~ beslemeyen kalp
III/121; ~ duygusu III/573; ~
duygusuna kapılmak III/466,
III/576; ~ duygusunu körükle-
mek III/577; ~ düşüncesi III/575;
~ etmek III/065, III/496, III/577;
~ etmek III/116, III/351,
III/357, III/359, III/363, III/434,
III/469, III/474, III/569, III/571,
III/572, III/577; ~ten kurtulma
III/577
- hasetçi: ~nin kötülüğü III/496,
III/577; ~nin şerri III/466
- hasletler III/153, III/230, III/262,
III/572, III/575
- Hassân b. Sâbit (Ş.) III/374,
III/379, III/389
- hasta ziyareti III/046, III/163,
III/561, III/625
- hastalık(ğ)a: ~ lânet okumak
III/424; ~a sövmek III/424; ~ın
tedavi edilmesi III/424
- Hâşimoğulları (K.K.) III/286
- hata: ~ları affetmek III/317,
III/320, III/322; ~ları araştırmak
III/433; ~ları örtmek III/321,
III/433; ~lı dua III/625; ~nın
tekerrürü III/414; ~yı affetmek
III/274
- Hâtûb b. Ebû Beltea (Ş.) III/319,
III/589
- hatîbetü'n-nisâ (L.) III/221
- hatîbü'l-ensâr (L.) III/373
- hatîbü'n-nebî (L.) III/373
- hatm III/065
- havf ve recâ III/185, III/244,
III/587
- hay(i)r: ~ dilemek III/475; ~ duada
bulunmak III/120; ~ kelimesi
III/171, III/177; ~ söylemek
III/371, III/380, III/383, III/387,
III/435, III/559, III/563; ~ ve şer
III/171, III/174, III/177; ~ ve şer
tanrısı III/171; ~ yapmak III/212;
~da yarışmak III/163, III/573,
III/605; ~la yâd etmek III/422;
~lı bir işe öncülük etmek III/048;
~lı insan olma III/103; ~lı işler
yapmak III/208, III/502, III/562;
~lı işlerde aracılık yapma III/540;
~lı olanı istemek III/176, III/177,
III/185, III/605; ~şer III/052; ~a
çağırma III/107, III/121, III/174;
~a vesile olma III/540; ~a yor-
mak III/475; ~ın anahtarları
III/169, III/174
- hayâ III/173, III/220, III/229,
III/231, III/420; ~ duygusu
III/219, III/220, III/222; ~ er-
demi III/173, III/219; ~ etmek
- III/220, III/221, III/231; ~ iman-
dandır III/420
- hayâsızlık III/018, III/050, III/155,
III/223, III/231, III/332, III/462,
III/552, III/607
- hayatı dünya malından ibaret
görme III/250
- hayâyı kaybetmek III/223
- Hayber (Y.M.) III/277, III/288,
III/322, III/583, III/617, III/646;
~ Kalesi (Y.M.) III/583; ~ Savaşı
III/617; ~ Yahudileri III/583; ~'in
fethi III/288
- hayırseverler III/164
- hayırsız III/052, III/419
- haysiyet III/454, III/463, III/476;
~i incitememek III/435; ~ini
korumak III/463, III/465, III/467
- hayvan: ~ istismarı III/553; ~
kesmek III/154, III/500; ~lara
iyi davranmak III/108; ~lara
merhamet III/092, III/108; ~ları
dövüşürmek III/553
- Hecer (Y.M.) III/264
- hecr III/065
- hediyeye vermek III/081, III/255,
III/554
- hediyeye vermek III/081
- hediyeyi kabul etmek III/250
- helâk: ~ edecek olan yedi suç
III/464; ~ olmak III/107, III/254,
III/367, III/452, III/564; ~e
sürükleyecek günahlar III/105,
III/608
- helâl: ~ çizgisi III/522; ~ kazanç
III/036, III/047; ~inden kazan-
mak III/036; ~leri kendine ha-
ram kılmak III/119, III/636
- helâlleşmek III/039, III/620
- helâllik almak III/052, III/464,
III/607
- hendek: ~ kazımı III/377; ~ Muha-
rebesi III/587, III/588; ~ Savaşı
III/199, III/244, III/401, III/586,
III/587
- her: ~ duyduğunu söylemek
III/395, III/398, III/429, III/434;
~ gün oruç tutmak III/102; ~
sene hacetmek III/564
- Herakliyyus (Ş.) III/232, III/300
- herkese selâm vermek III/173
- hesap(b): ~ günü III/117, III/122,
III/464; ~a çekilmeden cen-
nete girme III/307, III/312;
~a çekilmek III/307, III/312,
III/346, III/518, III/595; ~a
çekme III/491, III/501; ~ vermek
III/109
- hevâ ve hevesinin peşinde koşmak
III/616
- Hevâzin (K.K.) III/347, III/638
- Hevâzinliler (K.K.) III/289
- heyetler III/045, III/264, III/291,
III/292, III/321, III/373, III/374,
III/379; ~ yılı III/064
- hıkd III/065
- hımyerli III/302
- Hristiyan: ~ inancının sembo-
lû III/649; ~ keşişler III/119;
~lar III/335, III/500, III/643,
III/648, III/649; ~lar nazarında
Hz. İsa III/335; ~lara benze-
meme III/649, III/650; ~ların
selâmlaşmaları III/649; ~lık
III/411
- hırs III/190, III/251, III/252,
III/255, III/261, III/523, III/531,
III/576, III/608, III/631, III/637,
III/639; ~ına yenik düşmek
III/531
- hırsızlık yapmak III/016, III/324,
III/537, III/539
- hicab âyeti III/219
- hicretin fazileti III/025
- hicvetmek III/379
- hidayet: ~ üzere kalma III/059;
~ üzere olma III/353; ~e erdir-
mek III/156, III/388; ~e ermek
III/064, III/156
- hikmetli sözler III/367, III/376,
III/626
- Hilâl b. Ümeyye (Ş.) III/241,
III/401
- hilekârlık III/067
- hileli evlilik III/554
- Hilfu'l-Fudûl III/615, III/650
- hilm III/060, III/209, III/422
- Hind (Ş.) III/082, III/436
- Hıra Mağarası (Y.M.) III/015
- hisbe ehli III/161
- Hişâm b. İshâk (Ş.) III/125
- hitabet III/099
- hizmetçi III/322; ~ler III/097,
III/106, III/153, III/237, III/239,
III/317, III/419, III/461, III/511,
III/519, III/551, III/552, III/553
- hizmetin hakkını vermek III/036
- hizmetkâr III/564
- hor görme III/611, III/616
- hoş görme III/605
- hoşgüzel söz III/371, III/380
- hoşgörü III/117, III/207, III/208,
III/229, III/233, III/315, III/322,
III/405, III/407, III/408, III/409,
III/410, III/411, III/412, III/413,
III/414, III/533, III/563, III/575
- hoşgörüsüzlük III/414
- hûb III/605
- Hudeybiye (Y.M.) III/298; ~ Ant-
laşması III/298, III/319, III/322,

III/511
 hukuk: ~ düzeni III/366; ~ karşı-
 sında eşitlik III/540, III/541; ~a
 riayet III/241; ~suzluğu mubah
 görme III/255; ~suzluk III/255
 Humeyd b. Abdurrahman (Ş.)
 III/361
 humûd III/229
 humus III/190, III/209, III/210,
 III/252, III/473, III/593, III/598,
 III/638
 Huneyn savaşı III/190, III/209,
 III/289, III/347, III/451, III/554
 hurafeler III/313, III/645
 husumet III/320, III/323, III/325,
 III/365
 huşû: ~ duygusu III/020, III/062,
 III/063, III/125, III/127, III/128,
 III/129, III/130, III/131, III/132,
 III/133, III/153; ~ duymayan
 kalp III/062, III/125, III/133;
 ~ hâli III/127, III/129, III/130,
 III/132, III/133; ~ içinde kılınan
 namaz III/130, III/131; ~ kavra-
 mı III/127; ~un temini III/499;
 ~unun bozulması III/132
 hutbe III/125, III/293, III/329,
 III/537, III/554
 huyların en kötüsü III/254,
 III/337, III/343, III/527, III/531
 Huzeyfe (Ş.) III/429, III/437
 Huzeyfe el-Yemânî (Ş.) III/303
 huzur: ~ bulmuş nefis III/191; ~un
 bozulması III/365
 hüküm vermek III/466, III/541
 hülle III/549, III/554
 hümeze III/454
 hürmetsizlik III/429, III/436,
 III/515, III/519
 hürriyet: ~ine kavuşma III/239;
 ~ini kazanmak III/225, III/230
 hüsn-i: ~ edeb III/476; ~ mua-
 mele III/474; ~ niyet III/029; ~
 zan beslemek III/029, III/462,
 III/465, III/471, III/475, III/476,
 III/477, III/478, III/500
 hüzn III/185
 Hz. Ebû Bekir'in kızı Esmâ (Ş.)
 III/104

İ

Irak (Y.M.) III/035, III/373, III/374
 ırk III/432, III/544; ~ ve mezhep
 düşmanlıkları III/414
 ırkçılık III/647
 ırz: ~ güvenliği III/532; ~ ve şerefe
 dil uzatma III/464; ~a dil uzatma
 III/415, III/419; ~ımı korumak
 III/346

ıslah etmek III/435, III/464
 ıslâhu zâtî'l-beyn III/039
 İys mevkii (Y.M.) III/299

İ

ibadet: ~ özgürlüğü III/412; ~lerde
 ölçülü olma III/200; ~lerde riya
 III/598; ~lerde şuur III/201; ~te
 devamlılık III/199, III/200; ~te
 gizlilik III/143; ~ten uzaklaştır-
 ma III/565
 İblis III/333, III/493, III/575
 İbn Münkedir (Ş.) III/269
 İbn Teymiyye (Ş.) III/140
 İbn Ümmü Abd (Ş.) III/341
 İbnü'l-Cevzi (Ş.) III/131
 İbnü'l-Lütbîyye (Ş.) III/554
 İbrahim Peygamber: ~in eşi Sâre
 (Ş.) III/261; ~in halilullah oluşu
 III/077
 icâre III/165, III/174, III/244,
 III/303, III/353, III/507, III/508,
 III/509, III/553, III/556, III/581,
 III/585, III/617, III/620
 içinde kuşku bırakan şey III/606
 içini tırmalayan şey III/064
 İçki III/422, III/487; ~ içenin
 cezalandırılması III/422
 idareci III/618
 idarecilik III/173; ~ talep etmek
 III/173
 idrak III/060
 idrar sıçraması III/437
 iffet III/113, III/120, III/227,
 III/229, III/230, III/232, III/233,
 III/241; ~ erdemi III/231,
 III/233, III/234; ~ ve haysiyet
 III/476; ~e aykırı davranışlar
 III/232; ~e aykırı söz ve dav-
 ranışlar III/231; ~i korumak
 III/230, III/295, III/304, III/463,
 III/646; ~in imandan oluşu
 III/232; ~ini korumak için ev-
 lenmek III/225, III/230; ~ini
 koruyup başkalarına el açmama
 III/229; ~li kadına iftira III/232;
 ~li kadına zina ithamı III/464; ~li
 kadınlarıyla evlenme III/647; ~li
 olmak III/212, III/227, III/229,
 III/230, III/231, III/232, III/233,
 III/300, III/552
 ifk hâdisesi III/475
 iflas etme III/052
 iftira: ~ atmak III/052, III/464; ~
 cezası III/425, III/464; ~ edenin
 şahitliği III/425; ~ etmek III/232,
 III/427, III/432, III/461, III/467;
 ~ etmemek III/016, III/463; ~
 günahı III/464, III/466; ~ has-

talığına yakalananlar III/464; ~
 nitelikli sövgüler III/422; ~ya
 uğrama III/210, III/464, III/465
 ihanet: ~ etmek III/244, III/510,
 III/527, III/532, III/579, III/581,
 III/584, III/585, III/586; ~in
 cezası III/588
 ihlâs: ~ kavramı III/139; ~in
 zıddı III/139, III/140; ~ımı ko-
 ruma III/208; ~lı olmak III/140,
 III/144
 ihmalkârlık III/313
 ihsan III/017; ~ kavramı III/152; ~
 mertebesi III/116
 ihtesebe III/161
 ihtilâm III/221
 ihtiras III/252, III/521, III/576
 ihtiyaç sahibine yardım III/106,
 III/363
 ihtiyal III/331
 ihtiyar III/177
 İhyâ (K.) III/229
 iki: ~ ay oruç III/050; ~ bacağı
 arasındakini koruma III/420; ~
 elli (L.) III/456; ~ güzelliğinden biri
 III/344; ~ insan arasına fesat sok-
 mak III/039; ~ kaynak III/386; ~
 kişinin arasını bozmak III/361,
 III/363; ~ kişinin arasını düzelt-
 mek III/039, III/361, III/363
 ikinci halife Hz. Ömer III/187
 ikiyeüzü: ~ tutum sergilemek
 III/598; ~ davranmak III/142,
 III/145; ~ kişilik III/596; ~ler
 III/379, III/380, III/436, III/601,
 III/606
 ikiyeüzülük III/116, III/145,
 III/345
 ikram: ~ etmek III/219, III/250,
 III/255, III/262, III/265, III/266,
 III/267, III/288; ~da bulunmak
 III/262, III/264, III/523; ~in
 reddedilmemesi III/267
 ikrar etmek III/068
 İkrime b. Ebû Cehil (Ş.) III/142,
 III/278
 ilâh: ~lar III/142, III/616; ~lık
 iddiası III/333
 ilâhî: ~ dinler III/222, III/645,
 III/651; ~ takdir III/176
 ilham III/494
 ilim: ~ adamı III/595; ~ adamları
 III/387; ~ tahsil eden III/026,
 III/595; ~ talebeleri III/275
 ilk: ~ anayasa III/412; ~ günah
 III/575; ~ iman edenler III/185;
 ~ inen süreler III/015; ~ Müslü-
 manlar III/046, III/276
 iltifat: ~ etmek III/445; ~ içeren

sözler III/445
 iltimas III/540, III/543; ~ göster-
 meme III/541; ~ hastalığı III/545;
 ~ ve adam kayırmacılık III/543
 imamlık III/473
 imâmü'l-hayr III/173
 iman: ~ âlâmeti III/090; ~ esasları
 III/495; ~ ile amel III/199; ~ ile
 doğruluk III/397; ~ ile fedakârlık
 III/274; ~ ile îsâr III/274; ~ ile
 merhamet III/090; ~ ile sıdk
 III/242; ~ ve ahlâk birlikteli-
 ği III/017; ~dan sonra küfre
 dönmek III/077; ~ı korumak
 III/026, III/207, III/212; ~ın
 göstergesi III/530; ~ın kemale
 ermesi III/029, III/159, III/164,
 III/207, III/208, III/234, III/562;
 ~ın lezzeti III/077, III/164; ~ın
 tadına varma III/077, III/208,
 III/278; ~ın zedelenmesi III/255;
 ~ını artırma III/344
 imar etmek III/106
 imarethane III/267
 İmrân b. Husayn (Ş.) III/227
 imtihan: ~ vesilesi III/332, III/343,
 III/572, III/631, III/637; ~ ve-
 silesi olan çocuklar III/343; ~ı
 kaybetmek III/636
 inanç: ~ farkı gözetmek III/454; ~
 özgürlüğü III/412; ~ ve ibadet
 özgürlüğü III/412; ~lara hakaret
 III/413; ~sızlık III/065, III/478;
 ~ta samimi olmak III/139
 incitici: ~ hitap III/385; ~ konu-
 şmak III/420
 incitme III/219, III/386, III/420,
 III/598
 infak III/522; ~ etmede aşırıya
 kaçmak III/276; ~ etmek III/523,
 III/524; ~a teşvik III/276; ~ta
 bulunma III/595, III/639; ~ta
 cimrice davranışlar III/256; ~
 davranışları III/616; ~ edenler
 III/211, III/533, III/610; ~ etmek
 III/027, III/049, III/067, III/201,
 III/333, III/400, III/633, III/634;
 ~a sürüklenmek III/388
 inkârcılar III/026, III/062, III/336,
 III/451, III/452, III/598; ~la
 dostluk III/452
 insan: ~ fıtratı III/017, III/081,
 III/342, III/398, III/635; ~ iradesi
 III/177; ~ onuru III/343; ~ onu-
 runun dokunulmazlığı III/453; ~
 öldürme III/052; ~ ruhu III/278;
 ~ suretinde melekler III/262; ~
 tabiatı III/083, III/485, III/498;
 ~ın arkasından konuşmak
 III/432; ~ın ayıplarını araştırmak

III/483; ~ın ayıplarını ortaya çı-
 karmak III/487; ~ın cüz'î iradesi
 III/189; ~ın diline hâkim olması
 III/563; ~ın en büyük düşmanı
 III/190; ~ın fiziksel özellikleriyle
 eğlenmek III/455; ~ın mala karşı
 zafiyeti III/638; ~ın öfke duygu-
 su III/345; ~ın sorumluluklarını
 yerine getirmesi III/153, III/221;
 ~ın temel ihtiyaçları III/187; ~ın
 yaratılışı III/018, III/223, III/530,
 III/645; ~ın yaratılışından
 sahip olduğu meleke III/018;
 ~ın yükümlülükleri III/108;
 ~ın zaafı III/493; ~lar arası
 ilişkiler III/577; ~lar arasında
 adaletin tesis edilmesi III/324;
 ~lar arasında eşitlik III/553; ~lar
 arasında güvensizlik III/436; ~lar
 arasında hüküm verme III/541;
 ~lar arasında iyiliğin egemen
 kılınması III/323; ~lar arasında
 sevgi III/467; ~lara karşı güler
 yüz III/356; ~lara merhamet
 III/087, III/091, III/358; ~lardan
 uzaklaşmak III/119; ~ları affet-
 mek III/153, III/324, III/408;
 ~ları aldatmak III/507, III/508,
 III/556; ~ları arkadan çekistirme
 III/435, III/486; ~ları bağışlamak
 III/320; ~ları barıştırmak III/175,
 III/365, III/367, III/401; ~ları
 birbirine düşürmek III/436; ~ları
 güldürmek için yalan söylemek
 III/399, III/563; ~ları incitmek
 III/420; ~ları islâm'a davet
 III/322; ~ları islâm'dan uzak-
 laştırma III/413; ~ları kandırma
 III/508, III/510; ~ları küçük
 görmek III/327, III/332, III/520;
 ~ları küçümsemek III/335; ~ları
 sövmek III/556; ~ları tahkir
 III/531; ~ları utandırmak III/410;
 ~ları uyarmak III/385; ~ları
 yoldan çıkarmak III/606; ~ların
 arasını bozmak III/436; ~ların
 arasını bulmak III/175, III/361,
 III/364, III/365; ~ların arasını
 düzeltmek III/364, III/401;
 ~ların birbirini sevmesi III/080,
 III/408; ~ların birbirlerine üs-
 tünlükleri III/543; ~ların en
 hayırlısı III/037, III/121, III/173,
 III/174; ~ların en iyisi III/339;
 ~ların en kötüsü III/436, III/601,
 III/606; ~ların en sevimlisi
 III/082, III/431; ~ların en şerlisi
 III/354, III/532; ~ların fiziksel
 durumlarıyla alay etmek III/454;
 ~ların hukuk önünde eşit olması

III/544; ~ların kişilik haklarını
 korumak III/464; ~ların ku-
 surlarını araştırmamak III/020,
 III/465; ~ların mahremiyetlerini
 araştırma III/433; ~ların onurla-
 rına dil uzatmak III/437; ~ların
 onurunu zedelemek III/252;
 ~larla alay etmek III/485; ~larla
 sağlıklı iletişim kurmak III/389;
 ~lık onuru III/521
 insanî: ~ değerler III/374; ~ er-
 demler III/174; ~ ve ahlâkî de-
 ğerlerin yozlaştırılması III/565
 insanoglunun dünyaya ilgisi
 III/635
 inşallah demek III/387
 internet III/565
 intikam: ~ alma III/319, III/320,
 III/323, III/346, III/608; ~ ar-
 zusu III/323, III/345; ~ ateşini
 söndürmek III/433; ~ duyguları
 III/323, III/325; ~ peşinde ko-
 şmak III/325; ~ı ortadan kaldı-
 rmak III/320
 inzâr III/117
 ipek: ~ elbise giymek III/334,
 III/522; ~ ve atlastan kıyafetler
 giymek III/334
 irade: ~lı davranmak III/348;
 ~sini hayır yönünde kullanmak
 III/177; ~yi kullanmak III/177,
 III/233, III/500; ~yi özgürce
 kullanmak III/177
 İranlılar III/645
 irfan ehli III/391
 irtidat etmek III/586
 İsa Peygamber (Ş.) III/140, III/291,
 III/335, III/375, III/486, III/533,
 III/610, III/645
 îsâr III/251, III/274, III/275,
 III/277, III/278, III/279
 İslâm: ~ ahlâk felsefesi III/229; ~
 ahlâk literatürü III/443; ~ ahlâkı
 III/017, III/018, III/217, III/220,
 III/230, III/233, III/302, III/386,
 III/410, III/413, III/437, III/465,
 III/467; ~ âlimleri III/068,
 III/562; ~ büyüklüğü III/177; ~
 daveti III/025, III/285; ~ dev-
 letleri III/412; ~ dışı davranışlar
 III/358, III/365, III/503, III/507,
 III/647, III/649; ~ düşüncesi
 III/060, III/068, III/389, III/562;
 ~ düşünceleri III/175; ~ gele-
 neği III/233, III/483; ~ kültürü
 III/175; ~ literatürü III/530; ~a
 davet III/144, III/232, III/285,
 III/292, III/319, III/320, III/322,
 III/397; ~a davet mektupları
 III/232; ~a girmek III/320,

III/589; ~'a ısıdırmak III/209, III/451, III/554, III/638, III/639; ~'a zarar vermek III/555; ~'dan çıkmak III/324; ~'ı kabul etme III/045, III/285, III/298; ~'ı öğrenmek III/264; ~'ı tebliğ III/025, III/211; ~'ın hoşgörüsü III/411; ~'ın ilkeleri III/562; ~'ın prensipleri III/390; ~'ın temel prensipleri III/144, III/232; ~'ın tevekkül anlayışı III/310
ism III/605
israf: ~ etmek III/388, III/515, III/519, III/520, III/522, III/564; ~ etmemek III/108, III/520, III/522; ~a kaçmama III/253, III/334, III/515, III/520; ~tan uzak durmak III/521; ~tan uzaklaştırma III/524
İsrâfil (Ş.) III/314
İsrâiloğulları (K.K.) III/027, III/235, III/240, III/321, III/529, III/533, III/610, III/618, III/648
İstanbul (Y.M.) III/413
istemekten hayâ etmek III/230
isteyeni geri çevirmeme III/275
isteyenlerin boş çevirmeme III/275
istiâze III/016, III/061, III/062, III/125, III/133, III/244, III/339, III/343, III/496, III/564, III/585, III/609, III/620
istiğfar III/057, III/065, III/127, III/131, III/576
İstihâre III/169, III/176, III/177, III/185, III/186
istihza III/452, III/453, III/454
istikamet III/018, III/057, III/059, III/061, III/212
istismar: ~ edilme III/552; ~ etme III/551, III/552, III/554, III/555; ~ kelimesi III/551
istişare: ~ eden III/177; ~ etmek III/177, III/239, III/461, III/510
iş: ~ ahlâkı III/036; ~in ehil kimselere verilmesi III/541, III/542; ~in hakkını vereme III/541, III/542; ~in hayırlısını dileme III/176; ~ini iyi yapmak III/106
işçi: ~ çalıştırmak III/242; ~ hakları III/551; ~nin ücreti III/552; ~sinin ücretini önceden belirlemek III/242
iştilen her şeyi anlatma III/465
işkence: ~ etmek III/298, III/618; ~ye maruz kalmak III/197; ~ye tâbi tutulmak III/207
işler: ~inde Allah'a teslim olmak III/311; ~ini Allah'a havale etmek

III/313
İşûayheb (Ş.) III/413
işveren III/241, III/242, III/590
itaatsizlik etmek III/121
itidal üzere olmak III/256, III/487, III/524
ittikâ III/119
iyi: ~ ameller III/040, III/183, III/464, III/599, III/600; ~ anılmak III/598; ~ niyete dayanmayan amel III/028; ~ eş III/181, III/186; ~ huy III/353; ~ Müslüman III/386, III/559, III/562; ~ niyet III/029, III/141, III/143, III/551, III/553, III/598; ~ zan beslemek III/478
iyilik(ğ): ~ yarışı III/574; ~e iyilikle karşılık verme III/149; ~e öncülük etme III/048; ~e teşvik III/164, III/555; ~i başa kakma III/247, III/252, III/256, III/505, III/508; ~i emretmek III/106, III/107, III/121, III/174, III/213, III/385, III/605, III/608, III/646; ~i küçük görmek III/046, III/121; ~i küçümsemek III/046; ~i tavsiye III/356; ~i yaymak III/356; ~in kötülükleri gidermesi III/050
iyiliksever III/264, III/445
izin almadan başkasının evine girmek III/487
K
Kâ'b b. Mâlik (Ş.) III/195, III/241, III/253, III/401
kaba davranışlarda bulunmak III/409, III/420
kaba davranmak III/410, III/419, III/420, III/425
kabalık III/419, III/420
Kâbe III/207, III/584; ~ kapısı III/319; ~ kapısının eşığı III/319; ~'nin yeniden inşasında III/584
Kâbil (Ş.) III/048, III/575; ~e taassubu III/618
kabilecilik III/017
kabilelere ayrılma III/188
kafirlerin ibadethaneye çevirmesi III/648
Kabisa b. Hulb (Ş.) III/650
kabul: ~ edilecek dualar III/266; ~ olunmayan dua III/062, III/125, III/133
kader: ~e inanmak III/151, III/311; ~e sövme III/423
kadınların dini öğrenmesi III/222
kadife III/593, III/599
Kâdisiyye (Y.M.) III/035

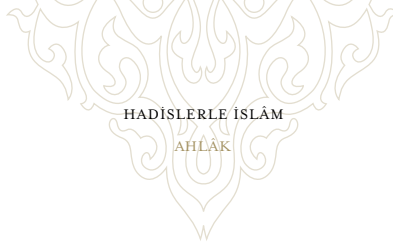
kâfir: ~ ve müşriklere sövme III/422; ~leri dost edinme III/452
kapalı mekanda gusletmek III/222
Kârûn (Ş.) III/333, III/529, III/530
Katâde (Ş.) III/621
Kays (Ş.) III/623
kedicik(ğ): ~ babası (L.) III/171; ~in babası (L.) III/456
kelime-i tevhid III/183
kendi: ~n için istediğin şeyi insanlar için de isteme III/534; ~ne zulmetme III/616; ~ni Allah yoluna adama III/230; ~ni Allah'a muhtaç görmeme III/530; ~ni başkalarından büyük görme III/333; ~ni başkasından üstün görme III/334; ~ni beğenme III/067, III/331, III/332, III/443, III/444, III/529, III/530, III/596; ~ni büyük görme III/335; ~ni dev aynasında görme III/332; ~ni düzeltmelidir III/464; ~ni hesaba çekme III/627; ~ni unutup başkalarına iyiliği emretme III/356; ~sinden yüksekliklere bakmak III/332; ~sini babasından başkasına nispet etme III/459, III/467; ~sini ibadete adadığı III/623, III/625
Kenzü'l-ummâl (K.) III/374, III/379, III/398, III/474, III/487
kesin bilgi III/389, III/437, III/465, III/466, III/475, III/484, III/488, III/565
kezzâb III/237, III/243, III/395, III/402
kıblenin değişmesi III/115
kılık kıyafet III/519
kıraat III/411
kırcı: ~ olmamak III/419; ~ şe-kilde şakalaşma III/295, III/301, III/354, III/383, III/391; ~ ve aşığılayıcı olmamak III/407
kıyas III/155
kıssa III/079; ~lar III/129, III/335, III/575
kıtlık III/212
kıyâme III/049, III/064, III/080, III/099, III/104, III/106, III/118, III/127, III/212, III/221, III/231, III/243, III/252, III/259, III/265, III/271, III/275, III/305, III/310, III/314, III/335, III/353, III/361, III/363, III/391, III/395, III/398, III/410, III/431, III/432, III/435, III/447, III/449, III/454, III/485, III/518, III/524, III/544, III/549, III/556, III/564, III/572, III/574, III/620, III/623, III/626, III/627,

III/634, III/647
kıyamet: ~ âlâmetleri III/523; ~
günü III/018, III/039, III/052,
III/073, III/077, III/079, III/080,
III/132, III/144, III/233, III/252,
III/256, III/265, III/283, III/287,
III/288, III/301, III/302, III/334,
III/353, III/356, III/358, III/389,
III/400, III/410, III/435, III/438,
III/479, III/481, III/484, III/486,
III/488, III/508, III/518, III/520,
III/532, III/542, III/544, III/552,
III/585, III/590, III/591, III/596,
III/597, III/610, III/613, III/617,
III/620, III/636, III/638; ~ ne za-
man kopacak III/543; ~ sıkıntıla-
rı III/488; ~in habercisi III/543;
~in ne zaman kopacağı III/537
kız çocukları III/515; ~nı diri diri
gömmeyi III/515; ~nı diri diri
gömmek III/429, III/436, III/519
kızgınlık III/210, III/345
kibar: ~ olmak III/419, III/425;
~lık III/173
kibir III/065, III/067, III/117,
III/121, III/132, III/262, III/327,
III/331, III/332, III/333, III/334,
III/335, III/336, III/433, III/443,
III/456, III/520, III/522, III/523,
III/529, III/530, III/531, III/575,
III/576, III/590; ~lenme III/333,
III/334, III/444, III/522, III/523,
III/551, III/598
kilise III/413
kimsesiz III/165, III/637; ~in hak-
kını yeme III/585; ~ler III/105
kin: ~ beslemek III/065, III/107; ~
duyma III/540; ~ gütmek III/531;
~ tohumları eken davranışlar
III/434; ~ ve haset besleme-
yen kalp III/121; ~ ve intikam
III/323; ~ ve intikamdan uzak
durma III/323; ~ ve nefret
III/320, III/410, III/463, III/576;
~ ve nefretin hâkim olduğu bir
kalp III/531
kişilik haklarını korumak III/464
Kitâb-ı Mukaddes III/588
Kitap ehli III/408, III/575
koğuculuk(ğ) III/436, III/437; ~un
âhiretteki cezası III/437
kolay yoldan kazanç sağlama
III/556
kolaylık(ğ): ~ dini III/411; ~ı
tercih etmek III/411; ~ prensibi
III/411
komşu: ~ hakkına saygı III/105;
~lara gösterilmesi gereken ideal
tavrı III/154; ~ların güven
verme III/105; ~larına karşı

sorumlu III/104; ~larını diliyle
inciten kadın III/018; ~larının
kötülüğünden emin olmadığı
III/354; ~larla iyi ilişkiler kur-
ma III/105; ~nun en hayırlısı
III/172; ~nun komşuya mirasçı
kılınması III/105; ~su açken tok
yatan III/105; ~suna güven telkin
edemeyen kişi III/243; ~suna
güven vermeyen III/617; ~suna
güven vermeyen kişi III/018,
III/392; ~ya ihsanda bulun-
ma III/154; ~ya iyi davranma
III/172, III/650; ~ya iyilik yapma
III/105; ~yu gözetme III/105
komşuluk ilişkileri III/105,
III/142; ~ni yaşatmak III/105
konuşma: ~ âdâbı III/391; ~lara
kulak kabartmak III/469,
III/474, III/483; ~ları gizlice
dinleme III/484
konuşmama orucu III/650
konut III/487
korkaklık III/060, III/254, III/337,
III/339, III/342, III/343, III/527,
III/531
korku: ~ ile ümit arası III/477; ~
ve ümit III/060, III/062, III/129
kovulmuş şeytan III/489, III/494
kör III/083, III/561, III/575
kötü: ~ ahlâk III/013, III/016,
III/018, III/040, III/223, III/380,
III/577; ~ amellerden uzak
durma III/051; ~ davranışa ön
ayak olma III/043, III/048; ~ bir
davranış düzeltme III/533; ~ bir
işe aracılık etme III/540; ~ davra-
nış III/463, III/465; ~ davranışlar
III/047, III/465; ~ davranışları
ıslah etmek III/435; ~ duygu ve
düşünceler III/576; ~ duygular
III/060, III/065, III/275, III/325,
III/433; ~ duygularına mağlup
olan III/462; ~ düşünce III/029,
III/474; ~ düşünceler III/064,
III/100, III/475, III/493, III/494,
III/496, III/500; ~ eş III/181,
III/186; ~ ev III/181, III/186; ~
huy III/530; ~ huylar III/577;
~ huylu III/232; ~ konuşma
III/387, III/420; ~ konuşmama
III/420; ~ niyet III/047, III/484,
III/555, III/556, III/575; ~ örnek
III/051; ~ söz III/020, III/149,
III/154, III/220, III/386, III/421;
~ sözlü III/315, III/322; ~ zan
III/432, III/434, III/474, III/484;
~ zanlar III/433; ~ zannın insan-
ları kötülük yapmaya yöneltmesi
III/474

kötülemek III/431
kötülenmekten korkma III/596
kötülük(ğ): ~ yapmayı gönlünden
geçirmek III/491, III/501; ~e
engel olmak III/107, III/435,
III/607; ~e iyilikle karşılık
verme III/320; ~e kötülükle
karşılık vermek III/315, III/322,
III/405, III/408; ~e öncülük
etmek III/048; ~ü engellemek
III/029; ~ü önlemek III/385; ~ün
ardından iyilik yapmak III/013,
III/017, III/043, III/049, III/111,
III/116, III/354, III/603, III/607;
~lerden alkoymak III/608;
~lerden sakındırıp kendi yapmak
III/357; ~lerden sakındırmak
III/533, III/646; ~ten alkoymak
III/018, III/107, III/174, III/213,
III/219, III/608; ~ten men etmek
III/106, III/121, III/605; ~ten
sakınmak III/018; ~ten vazgeç-
mek III/608
Kuaykîân (Y.M.) III/321
Kubâ (Y.M.) III/364
Kudûs (Y.M.) III/379
Kûfe (Y.M.) III/035, III/132,
III/173
kul: ~ hakkı III/036, III/039,
III/052, III/425, III/435, III/522,
III/540, III/544, III/545, III/607,
III/620; ~ hakları III/464
kulak(ğ): ~ kabartmak III/351,
III/357, III/389, III/469, III/474,
III/479, III/481, III/483, III/484,
III/488; ~a kurşun dökülmesi
III/389, III/479, III/484
kulluk etmek III/036, III/101,
III/128, III/133, III/139, III/199
kulun iradesi III/059
Kur'an: ~ ahlâkı III/017, III/090,
III/335; ~ okumak III/069,
III/132, III/292, III/341; ~
okurken dinlemek III/389; ~
öğretmek III/059; ~'ı öğrenen
ve öğretenler III/173; ~'a sınıksı
sanılma III/121; ~'ı en çok oku-
yan III/121; ~'ı güzel okumak
III/595; ~'ı okuma III/068; ~'ı
yaşantısına geçirmek III/019; ~'ın
öngördüğü ahlâk III/017
kura III/097, III/099
Kurayza (K.K.) III/587, III/588;
~ Kalesi (Y.M.) III/587; ~ yurdu
(Y.M.) III/587
Kurayzahlar (K.K.) III/586,
III/587, III/588
Kurayzaoğulları (K.K.) III/244
kurban kesmek III/646
kurşun dökmek III/389, III/479,

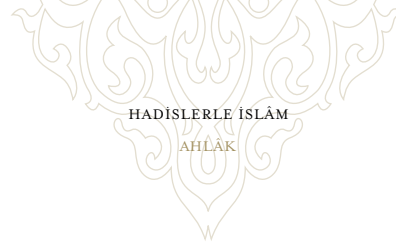
- III/484
kurtuluş: ~un ameller sayesinde olmayacağı III/040
kurutulmuş: ~ et III/331; ~ yogurt III/277
kusur: ~ ve günahları araştırma III/433; ~ları araştırmak III/020, III/435, III/463, III/485, III/486; ~ları araştırmamak III/410, III/434, III/465, III/474, III/484, III/486; ~ları silmek III/321; ~ları yaymamak III/465
kuşluk vakti III/341
kutsal toprakları ziyaret III/131
küçük: ~ abdest bozma III/209, III/498; ~ görme III/065, III/116, III/117, III/121, III/327, III/329, III/331, III/332, III/335, III/349, III/354, III/449, III/456, III/520, III/606, III/627; ~ günahlarda ısrar etmek III/051; ~ şirk III/596; ~lere merhamet III/020, III/358
küçümsemek III/025, III/046, III/334, III/432, III/433, III/452, III/454, III/456, III/485
küçümsememek III/332, III/335, III/354, III/639
küçümseyici davranışlar III/455
külf(û)r: ~ sözleri III/421
küfre: ~ döndürmek III/408, III/575; ~e dönmek III/077; ~baz III/232; ~le itham etme III/459, III/467
künye III/424, III/456
küs durma III/359, III/361, III/363, III/364, III/367
küşkünleri barıştırmak III/107, III/361, III/365, III/401
küşkünlüğü sürdürmek III/357
küşkünlük III/363, III/364, III/365, III/366
küslük III/363, III/364
küsmek III/434, III/576
- L
la'b III/561, III/562
laf atma III/334
lağv III/561
lakap takma III/375
lânet: ~ etmek III/415, III/419, III/420, III/423; ~ okumak III/322, III/424, III/483; ~ okuyan III/380
lânetlemek III/357
lânetlenmek III/357, III/423, III/508, III/608, III/610
lât III/646
Lebid b. Rabîa (Ş.) III/377
lehv III/561
lemz III/486
liyakat III/066, III/542, III/544
liyakatsız kişiler III/541
Lokman as. (Ş.) III/147, III/152, III/213, III/386, III/387, III/477, III/562, III/616, III/646
Lokman'ın (as) oğluna öğüdü III/213
Lût: ~ kavmi (K.K.) III/452; ~ Peygamber (Ş.) III/452
lüks III/334, III/521, III/637
lûmeze III/454, III/486
lüzumsuz: ~ soru sormak III/388, III/563, III/564; ~ yere konuşmak III/172
- M
Ma'bed III/041, III/045, III/064, III/606
Ma'kil b. Yesâr (Ş.) III/505
ma'rûf III/353
maddî: ~ yardım III/212; ~ yardımlarda akrabalara öncelik verilmesi III/104
mağaraya sığınan üç kişi III/142
Mahlûkata karşı merhamet III/090
mahremiyet: ~e dil uzatmak III/435; ~i araştırmak III/434, III/474, III/486; ~leri araştırmak III/434, III/474, III/486
mahşer III/595
Mahzumoğulları (K.K.) III/367, III/413, III/539
makbul hac III/046
mal: ~ biriktirme III/254; ~ çokluğu III/631, III/639; ~ sevgisi III/631, III/635, III/637; ~a karşı zafiyet III/638; ~a tamah III/631, III/638; ~ı korumak III/184, III/519; ~in bereketlenmesi III/631, III/639; ~in kusurunu gizlemek III/507, III/508; ~ını korurken öldürülme III/619; ~ının tamamını vasiyet etmek III/253
Mâlik b. Nadle el-Cüşemî (Ş.) III/519
manastırlar III/413
maruf III/376
mazlum: ~un bedduası III/613, III/619; ~un hakkı III/345, III/615
Medâin (Y.M.) III/035
Medine: ~ Mescidi III/373, III/378, III/473; ~ Sözleşmesi III/412; ~nin havası III/589
Mekke (Y.M.) III/082; ~nin fethi III/025, III/181, III/187, III/331, III/412, III/539, III/554, III/589; ~lilere af kapısını açarak III/320
Melek: ~lerin duası III/253; ~lerin duası III/253
melekût âlemi III/062
menkıbe III/019, III/401
merak duygusu III/483, III/500
merhamet: ~ duygusu III/067, III/078, III/090, III/553; ~ etme III/087, III/091, III/358, III/407, III/532; ~ etmeye merhamet edilmez III/358; ~ ve şefkat Peygamberi III/090; ~li davranma III/092, III/423, III/553
mersiye III/378
Meryem as. (Ş.) III/463
Mescid-i: ~ Aksâ (Y.M.) III/242; ~ Harâm (Y.M.) III/242, III/319; ~ Nebvî (Y.M.) III/047, III/048, III/219, III/412, III/462; ~ Nebî (Y.M.) III/163, III/164
mescit(d): ~ iman III/523; ~in okul olması III/390; ~ yapırma III/037, III/523
mest III/649
Mevlânâ (Ş.) III/019, III/599
Mikdâd b. Amr (Ş.) III/235, III/240
Mikdâd b. el-Esved (Ş.) III/191, III/263, III/444
millî: ~ bayramlar III/645; ~ şairimiz III/313
Minâ (Y.M.) III/377, III/389, III/647
minber III/065, III/121, III/190, III/539
minnettâr bırakmak III/319
miras taksiminde kavga III/277
misafir: ~ ağırlamak III/261, III/262, III/265, III/267; ~ ağırlamayan III/259, III/265; ~e ikram III/015, III/251, III/257, III/262, III/265, III/267; ~e ikramdan kaçınanlar III/265; ~i ağırlamak III/107, III/261, III/650; ~i bir gece ağırlamak III/265; ~i iyi ağırlamak III/257, III/262
misafirlik âdabı III/266, III/267
mistikleşmiş hayat III/625
Misver b. Mahreme (Ş.) III/363
mizah III/432
Muâviye b. el-Hâkem es-Sülemî (Ş.) III/410
muavvizeteyn III/496
Muâz b. Cebel (Ş.) III/101, III/473
mucizeler III/321
Mudar kabilesi (K.K.) III/047
Mugîre (Ş.) III/429, III/454, III/511
Mugîre b. Ebû Kurre es-Sedûsî (Ş.)

III/305
Muğire b. Şu'be (Ş.) III/429,
III/511, III/515
Muhammed Hamidullah (Ş.)
III/413
Muhammed'in oğlu Zeyd (Ş.)
III/239
Muhammedül-Emîn (Ş.) III/015,
III/243, III/300, III/397
Muharrem III/648; ~ ayının onun-
cu günü III/648
Muhsin III/153
muhtaçlara yardım III/164, III/488
mukâbele III/153
Musa Peygamber (Ş.) III/198,
III/232, III/235, III/240, III/309,
III/333, III/342, III/366, III/385,
III/463, III/529, III/645, III/648,
III/649
musâfaha III/118
Mushaf (K.) III/385
musibetlere sabretme III/207,
III/213, III/335
Mustalikoğulları (K.K.) III/461
Mut'im b. Adi (Ş.) III/286
Mutarrif (Ş.) III/631
mutedil: ~ davranma III/521; ~
olmak III/231
mutlu aile ortamları III/409
Mücâhid (Ş.) III/189
müezzîn III/451
müfessir III/188
mümin: ~ olmanın ayrılmaz vasfı
III/145; ~ olmanın en belirgin
özellîği III/132; ~ olmanın temel
özellîği III/312; ~i kâfirlikle
suçlama III/467; ~leri aldatma
III/509; ~lerin de en belirleyici
vasfı III/397; ~lerin en temel
özellikleri III/128; ~lerin özellik-
leri III/106, III/186, III/563
münafık III/380; ~ların âlâmetleri
III/118, III/301, III/398, III/579,
III/584; ~ların bir tavnı III/453;
~ların özellikleri III/200, III/201,
III/599; ~ların sıfatı III/244
Münâvî (Ş.) III/176
Münkız b. Amr (Ş.) III/509
münzevi bir hayat sürmek III/119
Münzir b. Cerîr (Ş.) III/043
Mürâre b. Rebi' (Ş.) III/241,
III/401
müsamaha dini III/411
Müslûman: ~ kişiliği III/511; ~a
sövmek III/417, III/420
müstârif III/520, III/523
müstehcen fıkra III/386
Müstevrid b. Şeddâd (Ş.) III/591,
III/623
Müstevrid b. Şeddâd b. Amr (Ş.)

III/591
müşavere et III/311
müşrik: ~lere sövme III/422; ~lerin
baskıları III/026, III/422; ~lerin
işkenceleri III/197
müşteri kızıştırmak III/116,
III/508
müteekkiller III/311
müteşâbih III/555; ~ler III/555
mütevazı III/125, III/129, III/131,
III/132, III/274, III/275, III/329,
III/334, III/335, III/593, III/599,
III/637
müttakî III/115, III/116, III/117,
III/118, III/119, III/121, III/122,
III/188
müttakiler III/115, III/116, III/119
Müzdelife (Y.M.) III/647
N
Nabia Abbot (Ş.) III/374, III/379,
III/398, III/474, III/487
nafaka III/035, III/436
nafile: ~ ibadet III/144, III/200; ~
ibadetler III/143; ~ oruç III/039
namaz: ~a giderken atılan her
adım III/356; ~da huşû III/128,
III/129, III/132, III/499; ~da
konuşulmaması III/129; ~da
şaşıрма III/498; ~ı dosdoğru
kılmak III/137, III/144, III/208,
III/213, III/335; ~ını iade etmek
III/501; ~larıyla gösteriş yapanlar
III/597
namus III/241, III/358, III/466; ~a
atılan iftira III/464; ~a dil uzatma
III/415, III/419; ~u korumak
III/229, III/230, III/231; ~unu
lekelemek III/466
Nastûrî Patriği III/413
nazik olmak III/419
Nebiy-i Muhterem III/378
Necid (Y.M.) III/373
Necip Fazıl (Ş.) III/232, III/244,
III/291
Necrân (Y.M.) III/412; ~ Hristi-
yanları III/412
nefis: ~ ile mücadele III/051; ~
muhasebesi III/116; ~ terbiyesi
III/521
nefret tohumları eken davranışlar
III/434
nefsanî arzular III/275; ~a aşırı
düşkünlük III/229
nefsî arzular III/159, III/163
nefs-i: ~ emmâre III/190; ~ mut-
mainne III/191
nefsine hâkim olma III/231,
III/420, III/521
nehiy ani'l-münker III/353

nemîme III/436
nesillerin korunması III/346
neslin korunması III/184, III/519
nevât III/063
Nevfelogulları (K.K.) III/286
Nevruz III/645, III/649
nezaket III/018, III/171, III/173,
III/229, III/391, III/419, III/420,
III/422, III/473
nezaketsizlik III/065, III/322
nezretme III/364
nifak III/067, III/116, III/131,
III/145, III/304, III/436, III/467,
III/473
nikâh akdi III/554
nimetlere hamdetmek III/572
niyet: ~amel ilişkisi III/028; ~i
olmayan ameli III/162; ~in
önemi III/141
Nu'man b. Beşîr (Ş.) III/045,
III/053, III/097, III/543, III/603
Nuaymân (Ş.) III/401
Nuh Peygamberin üç oğlu (Ş.)
III/037, III/452, III/645
O
on kat sevap III/200
onur III/304, III/391; ~ dokunul-
mazlığı III/454, III/616; ~a dil
uzatmak III/437; ~un incinmesi
III/431; ~un rencide edilmesi
III/453, III/475; ~unu zedelemek
III/252
orta: ~ yol tutma III/253; ~ yol
III/256, III/355
ortak: ~ koşanlar III/052, III/142,
III/169, III/478, III/500; ~ koş-
mak III/101, III/102, III/609,
III/615
oruç ibadeti III/046
Osman b. Affân (Ş.) III/220,
III/267, III/276, III/443, III/552
Osman b. Talha (Ş.) III/265,
III/623, III/625
Ö
öç almaktan uzak durma III/323
ödünç III/539
öf' bile deme III/104, III/154
öfke III/205, III/210, III/320,
III/323, III/325, III/345, III/420,
III/433, III/451, III/539, III/576;
~ duygusu III/345; ~lenme
III/210; ~lerini yenip insanları
affetme III/408; ~sini yenme
III/153, III/210
ögüt: ~ almak III/050, III/101; ~
vermek III/462
ölçü ve tartıda hile yapanlar
III/508

öldükten sonra diriltileceğine inanma III/627
 ölümler: ~e sövmek III/417, III/422; ~in arkasından kötü konuşmamak III/422
 ölümü istememe III/181, III/187
 Ömer b. el-Hattâb (Ş.) III/339, III/540
 Ömer b. el-Hattâb'ın oğlu Abdullah ⇒ Abdullah b. Ömer (Ş.) III/130, III/187
 Ömer b. Ubeydullah (Ş.) III/021, III/271, III/287, III/307, III/593
 önünden yemek III/019
 örf ve âdetler III/219
 örfî hükümler III/562
 örtünme III/222
 övünme III/117, III/139, III/181, III/187, III/331, III/421, III/530, III/596
 övünmeme III/329, III/335
 övünüp duran kimseler III/551
 özel: ~ hâllerin araştırılması III/351, III/357, III/469, III/474, III/481, III/483, III/484; ~ hayat III/483, III/484, III/487; ~ hayatlar III/433
 özgür irade III/189
 özürllü III/473

P

paylaşamama III/252; ~ hastalığı III/254
 paylaşımaya dayalı toplum III/334
 paylaşmak III/080, III/250, III/255, III/256, III/275, III/277, III/355, III/529, III/531, III/544, III/636
 perdelenmiş kalpler III/068
 Peygamber: ~ sünneti III/212; ~'in ahlâk ve edebi III/016; ~'in sünneti III/501; ~'in ümmetine olan sevgisi III/079; ~imiz (Ş.) III/615; ~imizin adına bilerek yalan söyleme III/401, III/549, III/556; ~imizin ahlâkı III/408; ~imizin amcası Abbâs (Ş.) III/292, III/300; ~imizin amcası Hz. Hamza (Ş.) III/082, III/320, III/456; ~imizin evlâtlığı Zeyd (Ş.) III/239; ~imizin gençlik arkadaşısı (Hakim b. Hizâm) (Ş.) III/239; ~imizin hadisleri III/063; ~imizin halası Ümeyme (Ş.) III/389; ~imizin hanımı Hz. Âişe (Ş.) III/251, III/283; ~imizin hanımı Hz. Hafsa (Ş.) III/409, III/455; ~imizin hanımı Hz. Hatice (Ş.) III/015, III/075,

III/081, III/082, III/089, III/198, III/211, III/239, III/262, III/283, III/285, III/288, III/289; ~imizin hanımı Hz. Safiyye bnt Huyey (Ş.) III/431, III/449, III/454, III/455, III/473, III/493; ~imizin hanımı Hz. Sevd bnt. Zem'a (Ş.) III/082; ~imizin hanımı Hz. Ümmü Seleme (Ş.) III/057, III/059, III/159, III/473; ~imizin hanımı Meymüne bnt. el-Hâris (Ş.) III/517; ~imizin hanımı Zeyneb bnt. Cahş (Ş.) III/219, III/266; ~imizin kızı Hz. Fâtıma (Ş.) III/365, III/367, III/537, III/539; ~imizin kızı Hz. Ümmü Külsüm (Ş.) III/361; ~imizin kızı Hz. Zeyneb (Ş.) III/075, III/076, III/089, III/165, III/266, III/289, III/289; ~imizin örnekliği III/016; ~imizin sünneti III/265, III/317, III/323; ~imizin sünnetinden ve yolundan uzaklaşmak III/507; ~imizin sütannesi Süveybe (Ş.) III/288; ~imizin sütkardeşi Şeyma (Ş.) III/289; ~imizin torunu Hz. Hasan (Ş.) III/343, III/395, III/609; ~imizin torunu Ümâme (Ş.) III/586; ~lere inanmamak III/616; ~lerin beşer yönü III/342; ~lik iddiası III/300

pintileşme III/255
 pintilik III/066, III/254, III/530
 Psikolojik: ~ hastalıklar III/501; ~ ve cinsel istismar III/552
 putlar: ~ için kesilen kurbanlar III/647; ~a tapma III/025
 putperest III/104, III/646; ~ler III/207, III/463, III/649

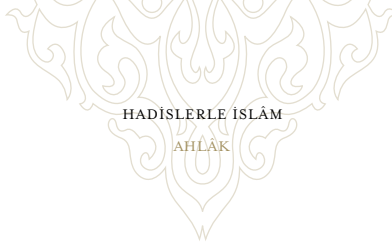
R

Rabbin rızası III/026, III/162, III/164, III/232, III/274
 rahip III/027
 rahmet: ~ melekleri III/027; ~im gazabımı geçmiştir III/089, III/321, III/476; ~inden ümidini-z kesmeyin III/321, III/522
 Ramazan: ~ bayramları III/645; ~ orucu III/151, III/163, III/648, III/650
 rayn III/065
 rekât III/125, III/130, III/176, III/319, III/373, III/407, III/499, III/532
 remel III/336
 resim III/130, III/499; ~li çarşaf III/130
 Resûlullah: ~'in (sav) ahlâkı

III/016, III/322; ~'in (sav) sevgisi III/077; ~'a itaat III/076
 reyn III/605
 Rıdvan Biati III/561
 rıfk III/173, III/410, III/419, III/422
 ridâ III/290
 riya III/026, III/139, III/140, III/143, III/162, III/345, III/596, III/597, III/598, III/599
 riyakâr: ~lar III/140; ~lık III/145, III/595, III/596, III/597, III/598, III/599
 ruh III/061, III/102, III/121, III/131, III/152, III/165, III/185, III/188, III/255, III/344, III/402, III/414, III/521, III/583, III/636
 ruhban: ~ hayatı III/626; ~lık III/411, III/623, III/625, III/626, III/648
 ruhsat III/411, III/435
 Rûhu'l-Kudûs III/379
 Rum (K.K.) III/300, III/302
 Rûme Kuyusu (Y.M.) III/276
 Rumlar (K.K.) III/302
 Rûbeyyî (Ş.) III/297
 rûkû III/125, III/129, III/131
 rüşvet III/466, III/554
 rûya III/185, III/387, III/459, III/467

S

Sa'd b. Ebû Vakkâs (Ş.) III/035, III/181, III/185, III/186, III/253, III/515, III/517
 Sa'd b. er-Rebi' (Ş.) III/277, III/356
 Sa'd b. Hişâm (Ş.) III/016
 Sa'd b. Mâlik (Ş.) III/189
 Sa'd b. Mâlik'in oğlu Sehl b. Sa'd (Ş.) III/189
 Sa'd b. Muâz (Ş.) III/240, III/244, III/297, III/588
 Sa'd b. Ubâde (Ş.) III/089, III/259, III/264
 Sa'doğulları (K.K.) III/290, III/379
 Sabâhâh III/397
 sabır ayı III/208
 Sâbit b. Kays b. Şemmâs (Ş.) III/250, III/261, III/373, III/455
 sabr-ı cemîl III/211
 sabrı tavsiye III/207, III/210, III/211, III/543
 saç ve sakallarını boyatmak III/643, III/649
 saçıp savuran III/523; ~lar III/523
 sadaka vermek III/048, III/253, III/276, III/515, III/520, III/531, III/631, III/637, III/650
 Safâ (Y.M.) III/331, III/397

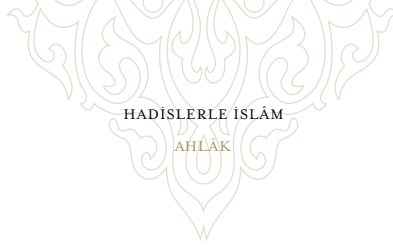

- safh III/407
 safları düzeltme III/066, III/129
 sağ elle ve önünden yemek III/019
 sağlığa dikkat etme III/102
 sahur III/131
 Sâib b. Abdullah (Ş.) III/650
 saîd III/179, III/183, III/188
 sakalları: ~ uzatmak III/648; ~nı boyatmak III/643, III/649
 Sakif kabilesi (K.K.) III/211, III/377, III/389
 Sakifliler (K.K.) III/554
 salâh III/038, III/040
 salih: ~ amel III/035, III/036, III/037, III/038, III/039, III/040, III/115, III/119, III/165, III/189, III/321, III/375; ~ ameller III/028, III/029, III/033, III/035, III/036, III/037, III/038, III/039, III/040, III/062, III/063, III/066, III/189, III/190; ~ evlât III/187
 sâlihât III/037, III/038
 samimi niyet III/028, III/047, III/141
 samimiyet III/135, III/137, III/139, III/140, III/141, III/142, III/143, III/144, III/145, III/152, III/159, III/162, III/379, III/424, III/505, III/510, III/512, III/533, III/598, III/599
 Samsat ilçesi (Y.M.) III/461
 Sâmu aleyküm III/419
 San'a (Y.M.) III/198, III/207
 sapık kimseler III/452
 Sâre (Ş.) III/261
 sarhoş III/232
 Sâsânîlerin hezimete uğratılması III/035
 satan III/507, III/508
 savaş: ~ meydanından kaçmak III/343, III/457; ~tan kaçmak III/347
 savurganlık III/253, III/521
 Sebe (K.K.) III/036, III/037, III/634
 sebeplere sanılma III/310
 Sebir Dağı (Y.M.) III/647
 sefahat III/378
 seferde oruç tutma III/411
 sehiy (yanılma) secdesi III/130
 Sehl b. el-Hanzaliyye (Ş.) III/549
 Sehl b. Muâz b. Enes (Ş.) III/149
 Sehl b. Sa'd (Ş.) III/174, III/189, III/271, III/364
 Sehl et-Tüsterî (Ş.) III/060
 seksen sopa cezası III/464
 selâm III/046, III/092, III/108, III/259, III/358, III/373, III/387, III/410, III/419, III/463, III/473, III/474, III/493, III/553, III/609;
 ~ vermek III/173, III/287, III/473, III/585; ~ı yaygınlaştırma III/259, III/265; ~ı yaymak III/020, III/081, III/577
 selâmlaşmak III/081, III/127, III/649
 Selâmü aleyküm III/419
 Seleme b. Sahr (Ş.) III/411
 Selmân (Ş.) III/217
 Selmân-ı Fârisî (Ş.) III/132
 semantik tahlil III/063
 semere III/551
 senâ III/047, III/537
 servet III/172, III/184, III/255, III/276, III/333, III/522, III/553, III/595, III/634; ~ biriktirmek III/255; ~ düşkünlüğü III/634
 Settâr III/321
 sevap(b): ~ kazanmak III/035; ~ını Allah'tan ummak III/163
 Sevbân (Ş.) III/527
 sevdiğini Allah için sevmek III/354
 Sevr Dağı (Y.M.) III/309
 Seyfullah (L.) III/456
 seyyie III/052, III/605
 Siddik (L.) III/127, III/237, III/242, III/243, III/247, III/256, III/263, III/395, III/402, III/456, III/505, III/613
 sığınma duası III/603
 sıkıntı: ~lara karşı sabırlı olma III/201; ~lara katlanma III/199; ~ya sabretmek III/176, III/274
 sınıf ayrımı III/140
 sırât-ı müstakim III/118
 sırt çevirme III/107, III/116, III/351, III/357, III/359, III/363, III/469, III/474, III/569, III/577
 sıtma: ~ hastalığı III/336, III/424; ~ya sövmek III/424
 sihir III/556
 sivrisinek III/222
 siyaset III/466
 sohbet meclisleri III/390
 son nefes III/533
 sonsuz: ~ hayat III/251; ~ hoşgörü III/413
 soru sormak III/045, III/388, III/429, III/436, III/564
 sorumluluk: ~ bilinci III/013, III/017, III/051, III/099, III/101, III/105, III/106, III/111, III/116, III/264, III/274, III/437, III/562, III/603, III/607; ~ duyguları III/117; ~ duygusu III/099, III/100, III/541, III/542
 sorup öğrenmek III/222
 sosyal barış III/575
 soy çokluğuyla övünme III/631
 soylu birinin hırsızlık yapması III/367
 soyut olgular III/553
 sömürmek III/551
 sömürü III/554
 sövene karşı dilsiz III/421
 sövgü III/421, III/424
 sövmek III/052, III/417, III/420, III/421, III/422, III/423, III/424, III/425, III/453
 söylenebilircek yalanlar III/365
 söz: ~ sanatı III/510; ~ taşıma III/434, III/436; ~ verdiğinde sözünde durmamak III/579, III/584; ~ verme III/295, III/301; ~de durmamak III/065; ~e sadakat III/297; ~lerin tutulması III/297, III/299, III/304; ~ünde durmak III/115, III/295, III/300, III/301, III/304, III/354, III/383, III/391, III/399, III/579, III/584; ~ünden dönen kişiye III/302; ~üne riayet etmek III/303; ~üne sadık kalmak III/144
 spor III/466, III/564
 statü III/116, III/140, III/355, III/553; ~ler III/302
 su: ~ israfı III/498; ~ kaynakları III/108; ~ kaynaklarının kirletilmesi III/108; ~ katlığı III/517; ~ sıkıntısı III/276; ~yu israf etmek III/521
 stü III/605
 suad III/183
 suç: ~ isnadı III/466; ~ işlemek III/422; ~a denk ceza III/324; ~ların gizlenmesi III/487
 suçlu: ~ların bağışlanması III/323; ~ların cezalandırılması III/324; ~nun affedilmesi III/155
 Suffe ashâbı III/164, III/259, III/262, III/263, III/275, III/355
 sù-i zan III/433, III/435, III/463, III/464, III/466, III/467, III/473, III/474, III/475, III/488
 suiistimal III/414
 süzânda bulunmak III/065
 sulama III/092
 Sûr'a üflenmesi III/314, III/563
 sùfli: ~ arzular III/062; ~ duygular III/252
 sùfliyat III/378
 Süfyan b. Esîd el-Hadramî (Ş.) III/395
 Süfyan-ı Sevrî (Ş.) III/475
 Süheyl b. Amr (Ş.) III/298
 Süheyl b. Amr'ın oğlu Ebû Cendel (Ş.) III/298
 sükût orucu III/650
 Süleym b. Âmir (Ş.) III/302
 Süleym b. Câbir el-Hüceymî (Ş.)

III/121
Süleyman b. Amr b. el-Ahvas (Ş.) III/237
Süleyman Peygamber (Ş.) III/091, III/132
Süleymoğulları (K.K.) III/554
süm'a III/139, III/596
Sümâme b. Üsâl (Ş.) III/322
Sümâme b. Üsâl el-Hanefî (Ş.) III/323
sünnet: ~i dairesinde hareket III/501; ~i yaşatmak III/512
sürmeli III/312
sürüden ayrılan III/499
süslenmek III/200, III/221
süsler III/212, III/520
süt: ~ emzirme III/290; ~ kabı III/143; ~ sağma III/264; ~e su ilâve etme III/508
sütanne III/290
sütkardeşler III/289, III/290
sütire III/499
Süyûti (Ş.) III/373, III/454, III/498
Ş
şahit III/152, III/287, III/313, III/399, III/619; ~lik III/015, III/048, III/052, III/151, III/240, III/292, III/399, III/400, III/464, III/540, III/608; ~lik etmek III/464, III/540, III/608
şahsı çıkar III/161, III/555
şahsiyeti rencide etme III/464
şair III/313, III/373, III/374, III/376, III/377, III/378, III/379, III/385, III/389, III/400; ~ sahâbi III/373; ~ sözü III/376; ~ler III/373, III/376
şaka yapmak III/399, III/509
şakalaşmak III/295, III/301, III/354, III/383, III/391, III/453
şakî III/087, III/091, III/179, III/181, III/183, III/185, III/188, III/189
Şam: ~ bölgesi (Y.M.) III/100, III/161, III/232, III/299, III/300, III/322, III/453; ~ sarayları III/453
şans: ~ getirme III/183; ~ oyunları III/183; ~ ve talihi belirleyen yıldız III/183
şarap III/232, III/487
şarkî söylemek III/486
şatafata dalma III/209
şecaat III/209, III/229, III/342, III/344, III/345; ~in kaynağı III/345
Şeddâd b. Evs (Ş.) III/149
şefaât III/144; ~ten mahrum kalma

III/508
şefkat: ~ etmek III/089; ~ gösterme III/085, III/090, III/097, III/107, III/351, III/355, III/533; ~li olmak III/093
şehâdet: ~ etmek III/069; ~ getirmek III/109
şehamet III/345
şehit(d): ~ olmayı dilemek III/064, III/141; ~ edilme III/595; ~ olma III/028, III/141, III/291, III/297, III/583; ~ sevabı III/165; ~ler III/038, III/164, III/353, III/619; ~lerin dereceleri III/141; ~lerin makamı III/028, III/064; ~lik sevabı III/595
Şehr b. Havşeb (Ş.) III/057, III/059
şekâvet III/183, III/184, III/185, III/186, III/187, III/190
Şekel b. Humeyd (Ş.) III/603, III/609
şematet III/065
şer kelimesi III/171
şeref: ~ ve haysiyetini koruma III/463; ~ ve haysiyetini yaralama III/432; ~ ve namusa dil uzatma III/459, III/464, III/467; ~in dokunulmazlığı III/454; ~ini, haysiyetini incitmeme III/435
şereh III/229
şeriat III/313
Şerîd b. Süveyd (Ş.) III/377
şerrin: ~ anahtarları III/169, III/174; ~den emin olunmayan III/172, III/436
şeytan III/421, III/453, III/493, III/607; ~ benzetmesi III/493; ~ boş durmaması III/129; ~ işi III/494; ~a aldanmak III/321; ~a tâbi olma III/634; ~a teslim olma III/494; ~a uymak III/634; ~a yardım III/422; ~dan Allah'a sığınmak III/491, III/495, III/609; ~dan korunmak III/495, III/607; ~ı da sevindirme III/424; ~ın akılları çelmesi III/062, III/063, III/130, III/255, III/473, III/477, III/489, III/493, III/494, III/495, III/497, III/499, III/531, III/607, III/608, III/634; ~ın aldatması III/062; ~ın ayartması III/208, III/210; ~ın dostları III/523; ~ın fakirlikle korkutması III/494, III/607; ~ın hilesi III/494, III/495, III/500; ~ın kovuluşu III/606; ~ın Rabbine karşı isyan III/385; ~ın tarafında olanlar III/634; ~ın telkini III/498; ~ın telkinleri III/494, III/499,

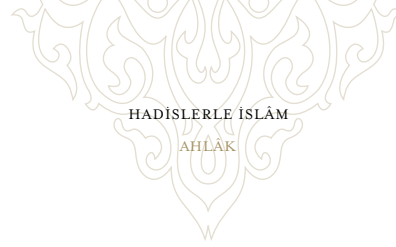
III/501; ~ın tuzakları III/343, III/495; ~ın vesvesesi III/063, III/130, III/312, III/489, III/494, III/495, III/497, III/502, III/607; ~ın yolu III/118
şımarmak III/200, III/332, III/521, III/529, III/530, III/634
şiar III/322
şiir III/373, III/376, III/377, III/378, III/383, III/389, III/390, III/615; ~ okuma III/376, III/383, III/390
şirk III/067, III/139, III/144, III/597; ~ bataklığı III/242; ~ büyük zulüm oluşu III/616; ~ görüntüsü III/140; ~ koşmak III/048, III/052, III/069, III/321, III/399, III/400, III/457, III/616, III/620; ~ koşmayan müminler III/357; ~e düşmek III/597; ~e götürebilecek düşünceler III/495; ~-i hafî III/140; ~le mücadele III/616
şöhret III/443, III/634; ~ amacıyla yapılan davranışlar III/026; ~ için savaşmak III/139; ~ kazanmak maksadıyla dini istismar III/556; ~i arzulamak III/443
Şuayb Peygamber (Ş.) III/232
şuhh III/530
şuur III/060, III/101, III/102, III/201, III/423
şükreden: ~ kalp III/069; ~ kul III/118, III/129; ~ler III/037, III/572
şükretme III/061, III/118, III/176, III/177, III/331, III/640, III/646
şüpheli: ~ durumlar III/053; ~ şeylerden kaçınmak III/562
Şüteyr b. Şekel b. Humeyd (Ş.) III/603
T
taassup III/198
taat III/565, III/572; ~te bulunmak III/035
tabiatın: ~ dengesini korumak III/108; ~ kaynaklarını ölçülü kullanmak III/108
tâbiîn: ~ âlimleri III/059, III/131; ~ nesli III/131, III/496
tadil-i erkâna riayet III/208
tahammülsüzlük III/408, III/414
taharetlenme III/019, III/050, III/108, III/130, III/131, III/144, III/153, III/173, III/203, III/208, III/212, III/319, III/403, III/407, III/437, III/497, III/498, III/499, III/513, III/515, III/517, III/527,

III/532
tahiyyât III/125, III/129; ~a otur-
mak III/499
tahkir III/444, III/455, III/531
tahrif: ~ edilen önceki ilâhî dinler
III/645; ~ edilen söz III/375; ~
etme III/375, III/645; ~ olmuş
dinler III/648
tahsiniyyât III/519
Tâif (Y.M.) III/199, III/211,
III/281, III/285, III/286, III/287,
III/290, III/320, III/483, III/554;
~ kuşatması III/554; ~liler (K.K.)
III/511; ~liler (K.K.) III/320,
III/321
takdir-i ilâhî III/020
takdis etmek III/648
taklit(d): ~ etmek III/432, III/649;
~i iman III/500; ~ini yapmak
III/432, III/447, III/454
takva III/018, III/029, III/040,
III/113, III/117, III/118, III/120,
III/121, III/364, III/542
takva: ~ ehli III/636; ~ ehli kim-
seler III/640; ~ elbisesi III/121,
III/221; ~ ile ameller arasında
ilişki III/117; ~ sahibi kimseler
III/117, III/121, III/209, III/408,
III/576; ~ sahibi mümin III/118;
~ sahibi müminin özellikleri
III/118; ~da yarışmak III/118;
~dan ayrılmama III/116; ~ya en
yakın davranış III/324
talih III/184, III/188; ~ kuşu
III/183; ~i belirleyen yıldız
III/183
talihsizlik III/184
Tâlût (Ş.) III/376
tam: ~ anlamıyla iman III/399,
III/577; ~ teslimiyetle inanma
III/102
tamah III/631, III/636, III/637,
III/639; ~ etme III/118; ~ göster-
me III/639
tamahkârlık III/531, III/532
tanrı: ~ misafiri III/262; ~lık iddia
eden kral III/385
tarafgirlik III/345, III/510
tarağın dişleri III/358, III/544
tartıda hile yapanlar III/508
tartışma III/303, III/366, III/366;
~ya girme III/295, III/301,
III/354, III/383, III/391
tartıyı tam tutmak III/508
tasadduk III/255
tasarruf III/523
tasvir III/061, III/107, III/130,
III/256, III/595, III/605, III/619
taşkınlık(ğ) III/121, III/339,
III/343, III/524, III/576; ~a davet

III/378; ~ı terk etme III/231
taşlanmak III/199, III/211
taşlanmış şeytan III/489, III/494
tatlı söz III/046
tavaf: ~ alanı III/131; ~ etmek
III/336
taylesân III/649
tayyib III/052, III/053
teakkul III/061
teamül III/300
tebaa III/412
tebessümün sadaka olması III/266
tebliğ: ~ etmek III/107; ~ göre-
vi III/162, III/274; ~ metodu
III/386; ~in başarısız olması
III/452
Tebrizi (Ş.) III/137
tebşir III/117
Tebük (Y.M.) III/141, III/161,
III/241, III/276, III/303, III/401,
III/453; ~ Seferi III/141, III/161,
III/241, III/276, III/303, III/401,
III/453
tecavüz III/414, III/421
tecessüs III/434, III/484, III/485,
III/574; ~ ile gıybet III/485; ~
kavramı III/483; ~sün gıybeti
doğuracağı III/433; ~te bulunma
III/433
tedavi: ~ olmak III/424, III/466,
III/501; ~ yollarını arama III/424;
~ yöntemi III/576
tedbir: ~ almak III/212, III/310,
III/312, III/344, III/348, III/424,
III/577; ~li olmak III/345
tedbirsizlik III/310
tedebbür III/061
tefrika girdabına kapılma III/069
tefsir III/015
tehassüs III/483
tek: ~ Allah inancı III/017, III/137,
III/144; ~ başına yolculuk
III/249
tekbir III/125, III/129; ~ getirmek
III/571
teknoloji III/484
teknolojik aletler III/565
tekrar: ~ dirilmek III/346; ~ tekrar
günaha girme III/477; ~ uyarmak
III/608
telef etme III/247, III/253
telefon dinleme III/484, III/487
televizyon III/565
telkin III/162, III/243, III/494,
III/495, III/498, III/499
tembellik III/241, III/310, III/314,
III/339, III/343, III/564, III/576
temel: ~ ahlâkî değerler III/510; ~
eğitim III/223, III/390; ~ hak ve
hürriyetler III/184; ~ ihtiyaçlar

III/187, III/507, III/519, III/521;
~ kavramlar III/053
Temimoğulları (K.K.) III/373
temiz: ~ kalp III/069, III/576; ~
rızk III/636; ~ rızıkların haram
kılınması III/520; ~ su III/067
Ten'im (Y.M.) III/322; ~ Dağları
(Y.M.) III/322
tepeden bakma III/065, III/522
terbiye: ~ edilmemiş bir nefis
III/190; ~ etmek III/154; ~ ver-
mek III/019
terör III/414
tesbih etmek III/336
tesbihat III/129, III/131
tesettüre riayet III/230
teslimiyet III/128, III/131, III/132,
III/184, III/211, III/311, III/314
teşbih III/355, III/356, III/379,
III/419, III/473
teşehhüd III/125, III/129
tevazu: ~ göstermek III/063,
III/127, III/129, III/329, III/331,
III/335; ~ ile hareket etme
III/531; ~ ile yürüyen kimse-
ler III/334; ~ sahibi kimseler
III/335; ~ sahibi olmak III/336;
~da aşırıya kaçmamak III/336
tevekkül: ~ duygusu III/309; ~
etmek III/212, III/305, III/307,
III/309, III/310, III/311, III/312,
III/314; ~ ile çalışma arasındaki
bağ III/312; ~de izlenecek yol
III/311; ~ün nasıl yapılacağı
III/313
tevhid: ~ akidesi III/645; ~ inancı
III/345, III/477, III/646, III/649,
III/650; ~e dayalı ahlâk III/017
Tevrat (K.) III/529, III/555, III/588
tevriye III/509
tezekkür III/061, III/131
ticaret: ~ ahlâkî III/507; ~ hayatı
III/142, III/400, III/409; ~ ortak-
lığı III/650; ~ yaparken yalandan
sakınmak III/400; ~ yapmak
III/232
tokalaşmak III/081
toplum: ~ ahlâkî III/356, III/436; ~
baskısı III/552; ~ vicdanı III/175;
~a tepeden bakma III/522; ~dan
soyutlanma III/119; ~un bozul-
ması III/223; ~un zayıf kesimi
III/105
toplumsal: ~ barış III/355, III/543;
~ birlik III/278; ~ çöküş III/304,
III/355; ~ çürüme III/605; ~ da-
yanışma III/106; ~ huzur III/255,
III/366, III/436, III/540, III/544,
III/619; ~ huzursuzluk III/541
toprak(ğ): ~tan yaratılma III/117,

III/181, III/187, III/331; ~ın babası (L.) III/365; ~ saçmak III/439, III/443
torpil III/542
tufan III/037
Tuleyha b. Huveylid (Ş.) III/016, III/295, III/535
tûl-i emel III/065
Tûr (Y.M.) III/115
tutkular III/190
tutumsuz olmak III/256
tuvalet temizliği III/019
Tübâle beldesi (Y.M.) III/078
tüccarlar III/508
Türkçe III/219, III/551

U
Ubeydullah (Ş.) III/357
Ubeydullah b. Ebû Rafî' (Ş.) III/505
ucb III/065, III/331, III/530, III/596
Udeyse b. Ühbân (Ş.) III/259, III/385
uğurlu: ~ askı III/646; ~ olmak III/183; ~ saymak III/183
uhrevî müeyyideler III/018
Uhud (Y.M.) III/082; ~ Savaşı III/186, III/278, III/297, III/311, III/313, III/321
ulu orta konuşmak III/443
ulûhiyet III/139
ulû'l-azm III/201
Ureyne kabilesi (K.K.) III/324, III/589
Ureyneliler (K.K.) III/589; ~in ihaneti III/589
Urve b. Mes'ûd es-Sekafî (Ş.) III/161
usûl'ü'l-edeb III/562
utanma: ~ duygusu III/091, III/222; ~ hissi III/221
Utbe b. Ebû Vakkâs (Ş.) III/298
Uveymir (Ş.) III/554
uydurma hadisi doğrulamış gibi nakletmek III/401
Uyeyne b. Hısn (Ş.) III/346
uyuklayarak namaz kılma III/130
uzlaştırıcı ve nezaket sahibi olmak III/419
uzun ömür III/631, III/635

Ü
Übey b. Halef (Ş.) III/163, III/231, III/298, III/540, III/541
ücretin ter kurumadan önce verilmesi III/552
üç: ~ gün oruç III/200; ~ günden fazla küslük III/359, III/361,

III/363, III/364; ~ talâk III/554, III/555; ~te bir vasiyet III/253
üfürükçülük III/307, III/312, III/556
Ümeyye b. Ebu's-Salt (Ş.) III/454
ümidini kesmeme III/476, III/477
ümitsizlik(ğ) III/184, III/477; ~e düşmek III/199; ~e kapılmak III/198
Ümmü Eymen (Ş.) III/361
Ümmü Kays muhaciri III/025
Ümmü Müseyyeb (Ş.) III/424
Ümmü Sâib (Ş.) III/424
Ümmü Süleym (Ş.) III/221, III/292
Ümmü Şerik (Ş.) III/264
üretim III/036
Üsâme b. Zeyd (Ş.) III/078, III/367, III/473, III/539
üstün ahlak III/232
üstünlük(ğ): ~ yarışı III/351, III/357, III/469, III/474, III/573; ~ün takva ile olduğu III/335, III/647

V
vaatler III/301, III/302
Vâbisa b. Ma'bed el-Esedî (Ş.) III/041, III/045, III/053, III/064, III/606
vahiy: ~ katipleri III/127; ~ meleği III/015
vahşet III/060
Vaḥşî b. Harb (Ş.) III/320
vakar III/127, III/128, III/130, III/334, III/386, III/563, III/647
vakfe anları III/131
vakıflar III/267
vaktin: ~de kılınan namaz III/046; ~in tamamını ibadetle geçirme III/551
vakur III/373
vâris III/035, III/239; ~leri zengin bırakmak III/035, III/253
varlık âlemi III/177, III/310
Vâsile b. Eska (Ş.) III/303, III/449, III/459, III/476
vasiyet etmek III/253, III/301
vatan savunması III/346
veba hastalığı III/165
Vedâ: ~ Haccı III/035, III/078, III/237; ~ Hutbesi III/120, III/241, III/616
vefa III/297
vefakâr III/075, III/287, III/289; ~lık III/287, III/289, III/290, III/302
vefasız III/281, III/283, III/287; ~lık III/287, III/288, III/289, III/299

velâ III/307, III/314
Velehân isimli şeytan III/497
Velid b. Mugire (Ş.) III/454
Velid b. Ukbe (Ş.) III/125
verdiği sözde durma III/301, III/302, III/511
verdiği sözleri tutma III/511
verdikleri sözlere riayet edenler III/243
veren el III/104, III/631, III/639
veresiye III/303
verilen söz: ~den dönmek III/301; ~lerin tutulması III/299, III/304
vermeyene vermek III/149, III/154
vesile III/104
vesvese III/489, III/491, III/493, III/494, III/495, III/496, III/498, III/499, III/501, III/502; ~ vermek III/130, III/493, III/495, III/496, III/497, III/502; ~ci III/496, III/502; ~ler III/130, III/495, III/496, III/497, III/499, III/502; ~li kişi III/501; ~nin etkisi III/500; ~nin kaynağı III/493; ~nin mahiyeti III/494; ~ye kapılmak III/477; ~ye mağlup olmak III/501; ~yi gidermek III/495
vicdan III/060; ~a danışmak III/017, III/053
vitir namazı III/609
vizir III/324
vücûd III/175; ~u dağlamak III/307, III/312

Y
Ya'la (Ş.) III/132, III/364, III/496
yabancılaşıma III/650, III/651
yabancılaştırmak III/565
yağcı III/443; ~lık III/443, III/444
yağmur duası III/125
Yahudi: ~lerde cumartesi III/649; ~lere benzemek III/649; ~lerin selâmlaşmaları III/649
yakarış III/125, III/129, III/177, III/298, III/376
yakarmak III/125, III/129
yakın: ~ komşu III/551; ~ komşular III/153; ~lara yardım etmek III/155
Yakub Peygamber (Ş.) III/210, III/211
yalan III/351, III/357, III/398, III/399, III/400, III/401, III/467, III/469, III/474, III/481, III/484, III/508; ~ hadis nakletmek III/401; ~ konuşmak III/243; ~ peşinde koşmak III/237, III/243, III/395, III/402; ~ söy-

lemek III/052, III/237, III/243, III/252, III/300, III/395, III/397, III/398, III/399, III/400, III/401, III/402, III/444, III/478, III/509, III/579, III/584, III/595, III/596; ~ söylememek III/241, III/401, III/581, III/590; ~ söylenmesine izin verilmesi III/401; ~ söyleyen kimse III/398; ~ söyleyenlerin acı akibetlerini III/400; ~ söyleyerek şaka yapmak III/399; ~ şahitlik yapmak III/400; ~ uydurmak III/400; ~ yanlış bilgi kırıntıları III/478; ~ yere yemin III/400; ~ yere yeminle müşteri aldatmak III/400; ~a sıkça başvurulması III/563; ~dan kaçınmak III/397, III/398; ~dan sakınmak III/237, III/243, III/395, III/402; ~dan uzak durmak III/398; ~ı terk etmek III/399; ~ı yasaklanması III/398

yalancı: kişi III/398; ~ şahitler III/510; ~ şahitlik III/048, III/052, III/399; ~lar III/400, III/401; ~ları tasdik III/590; ~lık III/197, III/393, III/398, III/463; ~lıktan kaçınmak III/399

yalanlamak III/400, III/616

yanlış uygulamalar III/478

yapmayacağı şeyleri söyleme III/018, III/301

yapığı iyiliği başa kakma III/247, III/256

yararlı bilgiler elde etme III/483

yaratılışın başlangıcı III/575

yardımlaşma III/017, III/122, III/163, III/324, III/335, III/531, III/532

yardımsızlık III/229

yargı sahası III/540

yasak: ~ meyve III/494; ~lanan evlilikler III/076; ~lardan kaçınmak III/208

yaşama hakkı III/584

yaşlı kadınlarda tesettür III/230

yazılı antlaşma III/300

yedi: ~ helâk edici III/457; ~ kıraat âlimi III/229; ~ mide III/264; ~ sınıf insan III/233; ~ suç III/464

Yemâne (Y.M.) III/322

yemek(g): ~ı sağ elle yemek III/019; ~in bereketi III/263

Yemen (Y.M.) III/016, III/078, III/115, III/144, III/311, III/373, III/613, III/619

yemin: ~den kefaretle çıkma III/175; ~i bozmak III/364

yeni Müslüman olanlar III/264

yerhamükellâh III/410

yerine getiremeyeceği sözü verme III/295, III/301, III/354, III/383, III/391

Yermük (Y.M.) III/278

yeryüzü: ~nde böbürlenerek yürüme III/334, III/530; ~nde fesat çıkaranlar III/038; ~ne melek inmesi III/247, III/253; ~ne vâris olma III/036; ~nün Allah'a bonyun eğmesi III/128

Yesâr (Ş.) III/583

yetim: malı III/120, III/457; ~ malı yemek III/105; ~e ikram et III/650; ~e yedirmek III/277; ~i gözetmek III/105, III/638; ~i himaye eden III/230; ~in hakkını yemek III/585; ~lere iyilik III/115, III/551; ~lere iyilik yapanlar III/105; ~lerin başını okşama III/081; ~lerin hakkına dikkat edilmesi III/105; ~lerin malına göz dikme III/230

yetmiş bin kişi III/307, III/312

yevm-i: ~ nahs III/183; ~ sa'd III/183

yılın: ~ tamamını oruçlu geçirmek III/200; ~ yarısını oruçlu geçirmek III/200

yoksul: ~a iyilik III/551; ~a yardım III/638; ~a yedirmek III/251, III/277; ~ların geçimini sağlama III/551

yol: ~ göstermek III/510; ~da kalanlar yardım III/638; ~da kalmışlar III/115, III/638; ~daki eziyet veren şeyleri kaldırmak III/356; ~dan çıkarmak III/474, III/488, III/606; ~dan çıkmak III/128, III/648

yolcunun duası III/266

yozaşmak III/222

yozaştırmak III/565

yönetici: ~ olmak III/120; ~ler III/064, III/140, III/390, III/437, III/542; ~lere karşı hakkı söyleme III/140; ~lere karşı samimi olmak III/064; ~lere laf taşımak III/437

yöneticilik III/173, III/505, III/510, III/542; ~ gibi görevleri talep etmeyenler III/173; ~ görevi talep etmek III/173

yöneticinin halka sū-i zanla davranması III/474, III/488

yönetim III/487, III/537; ~de mesuliyet III/097, III/106, III/237

yukarıda olanlara bakmak III/639

yumuşak: ~ davranmak III/311, III/386, III/408, III/410, III/423, III/425; ~ dil III/385; ~ huydan

mahrum kimse III/410; ~ huylu III/209, III/347, III/410, III/425; ~ huyluluk III/173, III/229, III/410, III/419, III/650; ~lık III/090

Yunus Emre (Ş.) III/186, III/414, III/421

Yusuf Peygamber (Ş.) III/210, III/211, III/320, III/463, III/542

yuva: ~ kurmaya engel olmak III/463; ~ yıkmak III/463

yüksek binalar III/151

yüze: ~ karşı övmek III/444; ~ toprak saçmak III/444

yüzücülük III/564

Z

Zâhir III/496

zalim: ~ de olsa kardeşine yardım etme III/613, III/618; ~ devlet başkanı III/544; ~ durumuna düşmek III/324; ~ idareciler III/618; ~ inkârcılar III/026; ~ kimseler III/619; ~ yönetici III/385, III/618; ~ yönetici karşısında hakkı söylemek III/385, III/618; ~ce sömürme III/615; ~ce destek vermek III/619; ~ce engel olmak III/608, III/619; ~ce mazlumun günahlarının yüklenmesi III/620; ~in karşısında yer almak III/618; ~in zulmünü onaylamak III/618; ~in zulmünü önlemek III/619; ~leri desteklemek III/615; ~lerin desteklenmesi III/615; ~lerin kurtuluşa eremeyeceği III/620

zaman: ~ israfı III/564; ~a nispet edilen bela, musibet III/423; ~a sövmek III/423

zan: ~ altında bırakılma III/488; ~dan sakınmak III/351, III/357, III/434, III/467, III/469, III/474, III/481, III/484; ~hak/hakikate ilişkisi III/478; ~la hareket etmek III/433, III/576; ~nın ardından gitmek III/478; ~nın bir kısmının günah oluşu III/434, III/474, III/484; ~nın sürüklediği âfetler III/474; ~yalan ilişkisi III/351, III/357, III/469, III/474, III/481, III/484

zararın zıddı III/172

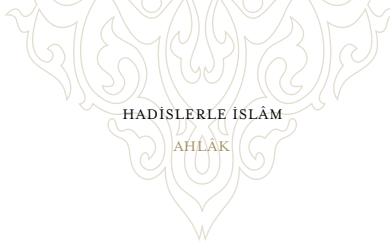
zarurî: ~ hâller III/265; ~ ihtiyaçlar III/519

zarûriyyât III/519

zâtü envât III/646

Zâtü'r-Rikâ' Gazvesi III/322

zayıf: ~ı ezme III/551; ~ı koruma III/551; ~ları koruma III/553,

- III/650
Zebur (K.) III/036
zehirli koyun eti III/322
zekât: ~ develeri III/589; ~ malları III/275; ~ tahsili III/619; ~ vermek III/646
zenginlerin hırsızlık yapması III/537, III/539
zenginlik(ğ) III/038, III/066, III/083, III/113, III/120, III/121, III/121, III/132, III/227, III/234, III/251, III/277, III/331, III/343, III/414, III/518, III/540, III/623, III/626, III/631, III/631, III/639, III/639, III/640; ~ini kaybetme III/343; ~le imtihan III/609
Zeyd b. Erkam (Ş.) III/113, III/125, III/137, III/166, III/295
Zeyd b. Eslem (Ş.) III/271, III/369
Zeyd b. Hârise (Ş.) III/239
Zeyd b. Sâbit (Ş.) III/541
zeyğ III/065, III/605
Zeyneb bnt. Cahş (Ş.) III/219
zihâr: ~ kefareti III/050; ~ yemini III/411
Zibrikân b. Bedr (Ş.) III/374
zihinsel özürlerle alay etmek III/455
zikreden bir dil III/069
zillett III/212, III/620; ~e razı olmak III/212
zimmî III/302, III/465, III/466; ~ine geçirme III/584
zimmîler III/295, III/299
zina: ~ edenin imanı III/232; ~ etmek III/100, III/522; ~ etmeme III/016; ~ iftirası III/425, III/463, III/465, III/467, III/500, III/529; ~ isnad etmek III/457; ~ suçlaması III/463, III/464, III/465; ~ yapmaya zorlamak III/552; ~ya yaklaşmamak III/231
zînet III/522, III/618, III/647
ziyâfet: ~ sofrası III/019; ~ vermek III/261; ~e davet III/018
ziynet kelimesi III/520
zorlaştırıcı olmak III/403, III/407
zul(û)m III/197, III/422, III/615, III/616, III/617; ~den uzaklaştırmak III/613, III/618; ~e boyun eğmek III/414, III/619; ~e engel olmak III/613, III/618, III/619; ~e karşı koymak III/619; ~e karşı sessiz kalmak III/619; ~e razı olmak III/619; ~e uğrama III/026, III/310, III/386, III/615, III/620; ~e uğrayan III/620; ~e uğrayanların hakkını savunmak III/619; ~e uğrayarak öldürülen Müslümanlar III/619; ~e yardımcı olmak III/618; ~edene zulmetmek III/619; ~edeni affetmek III/274; ~edenlere meyletmek III/619; ~etmek III/116, III/149, III/149, III/154, III/154, III/357, III/488, III/497, III/513, III/517, III/611, III/616, III/617, III/619, III/620; ~ü onaylamak III/618; ~ün cezası III/544, III/619; ~ün en büyüğü III/616; ~ün haram olduğu III/617; ~ün karşısında duran III/616; ~ün sıradanlaşması III/615
Zü'l-Huveysıra et-Temîmî el-Yemânî (Ş.) III/190
zü'l-yedeyn III/456
Zübeyr b. Avvâm (Ş.) III/586
zühd III/119, III/209, III/233, III/542
Zühreogulları (K.K.) III/363
Zührî (Ş.) III/298
Zülhuleyle (Y.M.) III/299

